

Mepepelime ma Bulu a tyo ya Aza a Roma

Ucuđuwu wa aatagada a nda

Bulu dana tə mepepelime ma nda a tyo aza e Itoni a Roma. A mantsa ma na Bulu dñanai aata-gada a nda koto shi u buru Roma shi. Roma lyuci gbain da dñanai, waru ngono n na e deyi Kaisa a yuwan tə tsugono pe. Lyuci'i u dñanai tə nə aza o urevu əbundə pe. Bulu dana tə nu ugbozu adama u cuđuwa ili i na Kristi Zamawawa yuwan ətsumə e ifobi ya Əsulə a tyo o uvadi.

Bulu fara tə roco cine vuma suru oo o'wo za vu unusu e ekere a Əsulə, adama o ndolo a da za suru o'woi wukasú nə Əsulə. Vuma aa gura dñanai ushiwun shi, amma Yesu tu ushiwun. Ana u kuwai kucci da wo o'woi o unə wa ama suru, waru Əsulə a ca tə za suru na usuyi Yesu Kristi ucira u kucci'i.

Ətsumə a aatagada a nda, aza e Itoni e te reve lon cine Yesu yuwan əabajini o ulinga adama u wawa le. E te isawan ugbamu ətsumə o ucawu wo okolo e le adama a na a gura reve mejege cine Əsulə ee inda le. Urevu u nda u ta zuwa a yuwan wuma mejege, waru u ta kamba le a damma ozo o ro adama e Yesu nə cine waa wawa le fo.

Ili i na i ri pe ətsumə a aatagada a nda

1. Bulu ni ikaka ya Aalabari a Sa'ani a yi (1:1-17)
2. Za suru tə nu unusu (1:18-3:20)
3. Ure u na Əsulə a ushishi ama (3:21-4:25)

4. Wuma u sa'avu adama ą muwun mą Asula (5:1-8:39)
5. A te gba adama a ama a Isra'ilä? (9:1-11:36)
6. Cine aa yuwan wuma u sa'avu wi icigi (12:1-15:13)
7. Ifobi yá Bulu ni içasu ya yi (15:14-16:27)

Ucuduwu

¹ Amu Bulu ḍa n ḫanai mepepelime ma nda. Amu aagbashi e Yesu Kristi Zamawawa ḍa. Asulä a ḫangwa mu tą mo o'wo aajiya, † reve u lyungu mu n 'yawə n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani ą yi.

² De nu ujimu, Asulä a yuwan tą nzuwulai ma Alabari a Sa'ani a nda e ekere a amasulä ą yi, ununa a ḫanai ḫtsumä a Aatagada a Akiza.

³⁻⁴ Alabari a Sa'ani'i u ta yuwusan adanshi adama a Mawun mą yi, Yesu† Kristi Zagbain tsu. A matsan yi tą vuma za na shi mawun ma tsukaya mo Mogono Dàwuda. † Agba Ruhu na ri akiza roco tą nu ucira na Yesu Mawun mą Asulä ma ḍa, adama a na u 'yasañ niyi o ukwa.

⁵ O ure wą Kristi Zamawawa ḍa, Asulä a ca numu ulinga u sa'ani wa aajiya. Ulinga u nda adama o rono ama e ida suru ą usu ąvu ą kuru ḍa. N ta yuwusaan yi ulinga u nda.

⁶ Adu fo i tą pe ḫtsumä a ama a na Yesu Zamawawa ḫangwai.

⁷ N ta danasaa ḍu aza a na ą ri ḫtsumä ą abajini ą lyuci vą Roma† mepepelime ma nda. Asulä a ciga ḍu tą ąvu waru u de ḍu yo o'wo ama a akiza ą yi.

Lyawa Asulä Dada tsu ną Yesu Zagbain Zamawawa ca ḍu isa'ani na asuvu nden.

Bulu yuwin avasa ąvu waru u godyo

⁸ Lyawa n fara damma n godyo tà Àsulà àtsumà a ala e Yesu Zamawawa adama à du suru. N ta yuwusan ne adama a na ama à ta yuwusan adanshi o ucawu wo okolo à du ubatà suru.

⁹ Àsulà e reve tà a na n lyawai a yuwusaan du avasa shi, n ta yuwusaan yi agandà no okolo à va suru waru n ta casu Alabari a Sa'ani adama a Mawun mà yi.

¹⁰ Mantsa ma na maa yuwusan avasa biti, n tsu pati tà Àsulà u lyawa mu m bura du, waru u to o'wo ne nà Àsulà à usu.

¹¹ N ciga tà me ene du, àvu n ca du cu'un va aba'un a na Ruhu và Àsulà ca numu. U ta kamba du i kungwa nu ucira àtsumà a Zagbain.

¹² N ta dansa n ciga tà tsu kambulai nu ucawu wo okolo a na tsu ri nà ayi. Ucawu wo okolo à du u ta kamba mu, ucawu wo okolo à và waru ù ta kamba du.

¹³ N'utsà n và, n ciga du tà i reve na n tsu dàna tà e ifobi i na maa bura du. Agba ili i ro i tsu gesheshe mu tà kuci. N ciga tà n zuwa ama à kuru Zamawawa àtsumà à Roma, ununa n yuwain na akapi a Atakpací.

¹⁴ Nà n ciga n 'yuwan n yuwaan ama suru agandà: aza a na à ri Nhelenit na aza a na Nheleni n da shi, waru na aza a na à ri nu urevu na aza a na e revei ili shi.

¹⁵ Ayi da i zuwai n ri no okolo n yuwaan du alajiya a Alabari a Sa'ani àtsumà à Roma.

Ucira wa Alabari a Sa'ani

¹⁶ Maa uwusa wono adama a Alabari a Sa'anit à Kristi Zamawawa shi, adama a na ayi da ucira u na Àsulà aa yuwusaan ulinga adama u wawa za

na suru cayi okolo, o ufaru aza a Isra'il a reve a kuru na Atakpací.

¹⁷ Alabari a Sa'aní'i u to rocosu cine Asula aa tarasa ama nã qbulat a mákakan mã yi, ayi da o ure wu ucawu wo okolo diga o ufaru a tyo o ukosu. Unata ni ili i na Adanshi a Asula a dammai, "Ayi nda za na Asula a tarasa za va qbulat da a mákakan mã yi, u ta tsurá wuma o unã u na u cayi Asula okolo." [◊]

Ama suru a nusan ta

¹⁸ Asula za na ri zuva u to rocosu cine waa uwusua upan wa ama adama a cu'un vu nusu ni iwuya i na aa yuwusan suru. E geshe ta amayun ni iwuya i le.

¹⁹ Asula a ta casu le atsumalimã adama a na e reve ta ili i na i lobonoi na za biti ee reve a tyo e ekere a Asula, adama a na Asula o roco le ta ili i ndolo suru a alanga e eteshe.

²⁰ Ama aa gura ene ucira wa Asula u na u ri babu ukotu nu ure wa akiza u majiyan mã yi shi. Diga ana Asula a yuwain uvadi, ili i na u yuwain suru i roco ta cine ayi u ri. Adama o ndolo ama a ri nu ure u motaqã shi.

²¹ Ko na e revei Asula, a 'yuwan ta a ca yi tsugbain ana Asula a amayun, avu waru a 'yuwan o godyoo yi. Ana aa yuwan ne, reve majiyan me le mo o'wo ili ye pere. Okolo o tsulo tse le tsa shiwan ta ni irumbu.

²² A ta majiyan a ta nu ugbozu, reve gba o o'wo olo.

²³ Aa yuwusaan Asula a tsugbain za na ri wuma babu ukotu aganda shi. O una u ndolo, reve a uwa

[◊] **1:17** Hab. 2:4; Gal. 3:11; M.Ib. 10:38.

a yuwusaan amali aganda a na a yuwain oroci a ama a na aq dana wuma babu ukotu shi, obolo no oroci q nnunu, ni inama, ni iyo.

²⁴ Adama a na a yuwusain ne, reve Asula a lyawa le e eneshe. Reve a yuwan ili i na a cigai a yuwan suru, avu maluwa me iwuya me le ma zuwa le e reme mayan m tsipere.

²⁵ A 'yuwan t amayun q Asula avu a usu epen. A yuwaan t ili i na Asula a yuwain aganda, ana a yuwaan za na yuwan nle aganda. Ayi da za na aa ushishi ica babu ukotu. Ami.†

²⁶ Adama a na ama a yuwain ili i ndolo, Asula a lyawa le t q kuru re wono na a cigai. Amaci a yuwusan tsipere n amaci, agba ne da wu ntsayi shi.

²⁷ Ali a ta yuwusan ne fo. A lyawa t o vosun n amaci reve e reme a uwusa maluwa ma na oo von na ali n abunda lon. Reve a yuwan ili i wono vani le, ili i na i cina nle ayi da oforo adama o tsulo tsa na a yuwain.

²⁸ Ama a yuwan t majiyan ili y qbul i da shi q dana nu urevu wa amayun w Asula. Dada gba Asula a lyawa nle q karai no okolo e iwuya i le, avu u lyawa le a yuwan ili i na yi ntsayi aa yuwan shi, ko ke'en.

²⁹ A t tapu n cu'un vu unusu ni iwuya suru. A ciga t o bolotowo aciyele ili biti. A ta 'yuwusan ama. A t tapu n tsushu'un. A ciga t mona, waru a ciga t a yuwan nlangi vani le. A t q mpusunlai mu ugbozu. A ta majiyan me iwuya q tyo e ekere a ama. A ta yuwusan idami.

³⁰ A t lungususq ama ala. A ta 'yuwusan Asula. Aa casu ko vuma tsugbain shi. A t 'yasasan

avangaci. A ta cuwusa aciyele. A ta yuwusan mpolo a yuwan iwuya e re sa'avu. Aa yuwusaan mbara n le tsutoni shi.

³¹ A ta yuwusan tsulo. A t̄a bulus̄a nzuwulai n le. O tsu roco isa'ani ko e ene iliyali yo ozo o ro shi.

³² E reve t̄a na wil̄a wa Asula u dammai aza a na aa yuwusan nden n le ne tsunda, wu ntsaa t̄a ą kuwa. Agba ili i ndolo i putsaa le a lyawa mayan me iwuya shi. Hali a ta gbagbusa ozo o ro a yuwan ne fo.

2

Uge'etosu wa Asula

¹ U ta yuwan i dāna adansa, “Kai! Icu'un ya ama a na vaa yuwusan adanshi adama e le ą t̄a ni iwuya lon!” Ədu gba fo ama a wuya a da tse le, waru i ri nu ure u motaq̄a shi! A mantsa ma na yaa dansa ele ąz̄a e iwuya a da waru ą t̄a tsur̄a ątsumalim̄a, i to kototosu aciyədu, adama a na cu'un vi ili i na yaa yuwusan dāda ele fo aa yuwusan.

² Tsu reve t̄a Asula ą t̄a mejege a mantsa ma na wee ge'etosu ąma a na aa yuwusan ili i nda.

³ I te ge'etosu aza a na aa yuwusan ili i na i ri ili yi idaba, agba ədu na aciyədu fo i ta yuwusan ili i na i ri ili yi idaba'a. I ta majiyan i ta gura la'a uge'etosu wa Asula?

⁴ I tara isa'anit̄ ya Asula ili i ro shi adama a na u tsu cashi ątsumalim̄a lo shi, əvu u yuwusan ankuri n̄a ədu. Amayun i reve t̄a ili i na i zuwai Asula oo rocosu du isa'ani əyi da adama a na u ciga du t̄a i vadala ą tyo ya'a yi.

⁵ Agba i taq na aciyogbamu reve i 'yuwan a vadala ubataq waq Asulaq. U ta zuwa du i sowo atsumalima a na a karalai, o urana u na woo roco upan waq yi, reve u ge'eto mejege.

⁶ U ta cuwa ko u ca vuma suru atsumalima e ekere e ili i na u yuwain.

⁷ Aza a na a lyuwai elime naq mayan me ili i sa'ani adama a na a zama tsugbain ni ica naq wuma u babu ukotu, Asulaq a ta ca le wuma'a.

⁸ Agba u taq tsun upan naq atsumalima a yi a aci a aza a na aa yuwusan nden adama a uwaa aciyele uyo'o goon, aza a na waru a 'yuwusan a kurusu amayun reve e reme mayan me ili i wuya.

⁹ Asulaq a ta zuwa aza a na aa yuwusan unusu kuci oo sowo atsumalima, reve waru a uwaa mbala. Ili i nda i ta fara na aza a Isra'il a ne'en, reve o koso na Atakpac*i*.

¹⁰ Agba u ta ca za na aa yuwusan isa'ani biti, tsugbain, ni ica, na asuvu nden. Ili i nda i ta fara na aza a Isra'il a ne'en, avu o koso na Atakpac*i*.

¹¹ Ne da u ri adama a na Asulaq e te ge'etosu ama suru unata.

¹² Asulaq a ta ca Atakpac*i* atsumalima na a yuwan unusu, ko na e revei Wilaq u na Asulaq a cayi Musa shi. Waru u ta ca aza a Isra'il a atsumalima na a yuwan unusu, adama a na a taq naq Wilaq.

¹³ Asulaq a tsu kambato ama azaq a abulaq a makakan ma yi adama a na a uwai ili i na Wilaq waa dansa shi. Amma u tsu yuwan taq ne na aa yuwusan ili i na Wilaq u dammai.

¹⁴ Ana Atakpac*i*, aza a na a ri na Wilaq shi, a yuwain majiyan na aciyele a kuru ili i na Wilaq u dammai, o roco taq atsuma o okolo e le e reve taq ili

i na i ri mejege ni ili i wuya.

¹⁵ O to rocosu na Wilā u ri pe ȝatsumā e le, adama a na okolo e le e te ge'etosu le, adama e iwuya i na aa yuwusan, ko adansa le a na a ta yuwusan ili i sa'ani.

¹⁶ Ili i nda suru i ta fara o urana u na Ȣsula ee ge'eto majiyan mo usokowu ma ama e ekere e Yesu Zamawawa. Alabari a Sa'ani a na maa yuwusan alajiya a damma t̄ ne.

Aza a Isra'ilā na Wila

¹⁷ Na ȝavu za va Isra'ilā da, vu ta zuwusa ucira a Wilā. Vu ta afalu ȝavu vuma v̄ Ȣsulā da lāngā.

¹⁸ Vu reve t̄ ili i na u ciga nuwu vu yuwan ni ili i na waru vu revei ȝ ri mejege, adama a na vu ritoi Wila.

¹⁹ Vu ta zuwusa ȝavu da voo ronuso nrumbā adanga waru ne ekan a aza a na ȝ ri e irumbu.

²⁰ Vu ta zuwusa vu to roco olo ure u mejege, reve vu rito aza a na e revei ili shi. Vu t̄ nā Wilā, adama o ndolo a da vu ri a majiyan vu reve t̄ ili biti waru vu reve t̄ amayun suru.

²¹ Vu to ritosu ozo o ro, to, adama ȝ nye vu ritoi aciyȝawu shi? Vu ta dansaa ozo o ro she e ivȝ wan, ȝavu gba a yuwusan wivu.

²² Vu damma unusu u da a yuwan tsipere, ȝavu gba vu ta yuwusan ne. Vu damma u lobono a yuwaan ȝamali ȝagāndā shi, agba vu t̄ tsurusa ȝili i na yaa uwusa wu ure u na u ri ulobonu shi ȝ ȝ'isā e le.

²³ Vu to uvadū a na vu ri nā Wilā,† agba vu zuwa ama a tara Ȣsulā ili i ro shi ana vu 'yuwain ȝ kuru yi.

24 Ununa Adanshi a Asulə a dammai da, “Atakpacı a ta yuwusan adānshi a vama e ekere a Asulə adama a du.” [◊]

25 Nə avu za va Isra'ila da, avu vu yuwan ili i na Wilə u dammai vu yuwan, na a pada wu uryumbu, ulinga we pere u da shi. Amma nə vu kuru Wilə shi, unata u da u ri nə a shi a pada wu uryumbu shi.

26 A tsu pada Atakpacı uryumbu shi, agba na a yuwan ili i na Wilə u dammai, Asulə a tara le tə gashi a pada le tə uryumbu.

27 Asulə e te ge'eto du aza a Isra'ila, adama a na Atakpacı na aciyele a tə kurusu Wilə'a. I tə nə Wilə, waru i ushi tə mapada mo uryumbu,† agba avu i 'yuwan a kuru Wilə. A tə kurusu Wilə ko na a pada nle uryumbu shi.

28 O una u na ama a tarai avu za va Isra'ila da, avu waru a pada wu uryumbu, ili i ndolo i kambəto wu za va Isra'ila va amayun shi.

29 Ne da shi, za va Isra'ila və a^gbulə ayi da za na okolo a yi a ri mejege nə Asulə. Uryumbu wa amayun ayi da mapada mo ukwan mə lipu shi, amma ayi da uvadalasa wo okolo za na ulinga u Ruhu və Asulə da. Agba uvadalu u ndolo ulinga u Wilə u na a danai da shi. Cu'un vuma ndolo tə tsurusə ica e ekere a Asulə, agba e ekere a ama shi.

3

1 Ele aza a Isra'ila a tə ni ili i na akapi a ama a ri nə ayi shi? Ulobonu u ne u da na a pada le uryumbu?

◊ **2:24** Isha. 52:5; Izk. 36:22.

² U tu ulobonu e re na abantu! Ure wu ufaru ayi da Asulə a lyawa tə ikaka ya yi e ekere a aza a Isra'ila.

³ Amayun a da ozo o ro e le a usu ikaka'a shi. Ayi ndolo ta gura putsaa a na Asulə a yuwan ili i na u yuwain nzuwulai?

⁴ Ko ke'en! Ko na ama suru oo o'wo aza e open, Asulə za va amayun da. Adanshi a Asulə a yuwan ta adanshi adama a yi,

“Mantsa ma na vu yuwain adanshi suru, ama suru e te reve a na amayun a da wu.

Mantsa ma na a tara nuwu a 'yawə ubatə wu uge'etosu, vu ta lyuwa aci e le.” ◊

⁵ Ama o ro a tsu damma tə, “Na tsu yuwan unusu, u to rocosu a alanga e eteshe a na Asulə a qəbulə a da. Adama o ndolo na Asulə a ca tsu atsumalima reve tsu damma u nusaan tsu tə.” (Ne da ama aa gura damma.)

⁶ Mawasan ma nda amayun a da shi! Na amayun a da a na Asulə a tsu yuwan isa'ani kuci shi, to, amayun waa gura yuwaan uvadī u nda uge'etosu shi.

⁷ Za ro waru tsu damma tə, “Na n yuwan open, cine tsa da Asulə a damma a na əmu za vu unusu u da reve u ca mu oforo, ne open a və o roco tə ili i na u dammai amayun a da reve u ca yi tsugbain?”

⁸ Na ne da, vu ta gura damma, “Lyawa tsu dənəi a yuwusan iwuya adama tsu cayi Asulə tsugbain.” Ama o ro e isula tsu tə ana a dammai tsu ta yuwusan cu'un vu uritosu u ndolo. Amayun a da shi! Asulə e te ge'eto le ətsumə e ili i na aa yuwusan.

◊ 3:4 Ica 51:4.

Babu za va abantula

⁹ To, cine tsa da ątsu aza a Isra'ila, tsu ta tarasa tsu la'a ta akapi a ama a na a buwai? Ne da u ri shi, ko ke'en! Tsu roco ta de unusut u ta gubusa aza a Isra'ila obolo na Atakpací fo.

¹⁰ Adanshi a Asula a damma tsu ta,
“Babu za va abantula.”[†]
Ko vuma ta.

¹¹ Babu za vu ugbozu.

Babu vuma na a zamishi Asula.

¹² Ama a vadalaat ta Asula ucina suru.
Ama suru o o'wo ta ama e pere.

Babu vuma na aa yuwusan ili ya abantula.
Ko vuma ta babu.”[◊]

¹³ “A tsu tawa ta nu ukwa adama a adanshi o unaq u le.

Adanshi e le a ta tapu ne epen.”

“Ili i na aa dansa a ta gashi tsukono tso yo.”[◊]

¹⁴ “A ta yuwusaan ama unaq na adanshi a na a ri uyo'o shi kuci.”[◊]

¹⁵ “Babu usan u da a tsu una ama.

¹⁶ Ubata u na a tyoyi suru a tsu tawa ta nu ulungusu na ątsumalima.

¹⁷ A tsu yuwan ko ili i ta i na aa zuwa ama a yuwan nden n sa'ani na akapi a ama shi.”[◊]

¹⁸ “A uwuwsa wovon wa Asula shi.”[◊]

¹⁹ Tsu reve ta ili i na Wila u dammai suru, u ta yuwusan adanshi a ama a na Asula a cayi Wila'a. Ne da u ri adama ama a tsur a ure u motaq wan, waru uvad i suru u reve u ta nu unusu a makakan ma Asula.

◊ **3:12** Ica 14:1-3; Ica 53:1-3. ◊ **3:13** Ica 5:9; Ica 140:3. ◊ **3:14** Ica 10:7. ◊ **3:17** Isha. 59:7-8. ◊ **3:18** Ica 36:1.

20 Ko za lo na a gura yuwan ili i na Wilaq u dammai suru shi, adama o ndolo Wilaq'a waa gura zuwa tsu tso o'wo ąza a ąbulaq shi. Ili i na Wilaq waa yuwusan ayi da u zuwa tsu tsu reve cu'un vu nusu na tsaa yuwusan.

Asula a kambato tsu ta ąza a ąbulaq

21 Amma gogo Asulaq o roco ta ure u ro ko'o a na waa tarasa ama ąza a ąbulaq. Wilaq'a ni idana ya Amasulaq a yuwan ta adanshi adama o ure u nda, amma utonishi u Wilaq wa Musa u da shi.

22 Asulaq a ta tarasa ama ąza a ąbulaq na a ushi Yesu Zamawawa za na ąqaz a ąbulaq nusu le. Vuma suru to o'wo za va ąbulaq e ekere a Asulaq o ure u nda, ko cu'un vuma ne da u ri.

23 Ama suru a yuwan ta unusu reve a gasaq a tsugbain tsaq Asulaq.

24 Amma Asulaq a ta tarasa le ąza a ąbulaq adama e isa'ani i na u cayi une'e pere. U yuwan ta ili i ndolo e ekere e Yesu Zamawawa, za na kambato ntsu faan ana wu za'wai nusu tsu.

25-26 Asulaq a ca ta Yesu Zamawawa wo o'wo kuccit na a tawaq na nsalalai, o ure wu ucasu wo okolo e ekere a mpasa ma yi. Asulaq a yuwan ta ne adama u roco u ta mejege, ana de na acapaq u yuain ankuri, reve u sakato nusu va ama. Agba gogo u ta mejege ana waa tarasa za vu unusu na biti usuyi Yesu za va ąbulaq e ekere a yi.

27 Tsu ta ni ili i na yaa zuwa tsu tsu 'yasan avangaci adama a aciyatsu? O'o, ana Asulaq a usu ntsu, adama e isa'ani i na tsu yuain da shi. Amma adama o ucawu wo okolo a tsu a da.

28 Àsulà a zuwa tsu tà tso o'wo mejege na aciyayi adama a na tsu usuyi, amma adama a na tsu toniyi Wilà u da shi.

29 Àsulà a aza a Isra'il a da goon? O'o, ne da shi! Ayi fo Àsulà a Atakpací a da? Ee, ne dada!

30 Àsulà a tà a da a ri lo, waru ure u tà u da u ri lo a na u tsu usu ama. U tsu kàmàbàtò tà ama mejege na aciyayi goon na a usu. U 6alà ko ele aza a Isra'il a da ko ele Atakpací a da shi.

31 Gogo a na tsu ri nu ucawu wo okolo, to, tsu ta vari Wilà'qà? Ko ke'en! Ucawu wo okolo u tsu zuwa tsu tà tso o'wo na amayun e ili i na Wilà u ciga ntsu tso o'wo.

4

Ucawu wo okolo a Ibrahim

1 Nye tsaa damma a na akaya a tsu Ibrahim ritoi adama o ucawu wo okolo?

2 Na Àsulà a tara yi za na ri mejege adama e ili i na u yuwain, to, u tà dànà ni ili i na waa yuwaan afalu. Agba waa yuwan ne e ekere a Àsulà shi.

3 Adanshi a Àsulà a damma, "Ibrahim ca tà Àsulà okolo, adama o ndolo a da Àsulà a kece niyi za và 6ulà." △

4 Nà vuma linga, a ciga a 'yuwan a tsu tsupa yi tà adama o ulinga u na u yuwain. Ikebe i ndolo une'e u da shi.

5 Agba vaa zuwa Àsulà a tara wu za và 6ulà adama e ili i na vu yuwain shi. Àsulà a tsu tara tà aza o unusu aza a 6ulà goon adama a na a ca niyi okolo.

6 Ne da fo Dàwuda dammai ana u yuwain adanshi a màzangà ma vuma na Àsulà e kecei za và

△ 4:3 Ufr. 15:6.

aqbulà, ko na wo o'woi aqbulà'a adama e ili i na vuma'a u yuwain da shi:

7 “Ama a na a yuwain ili i wuya i na Əsulà a yuwayin gafura, a tə nə mazəngə ma amayun.

Asulà a tawa tə unusu u le.

8 Ama o ndolo a tə nə mazəngə, aza a na Əsulazuva aa cuwusan nu unusu u le waru shi.” [◊]

9 Mazəngə ma na Dəwuda yuwain adanshi a yi, wo o'wo tə za va aza a na a padai uryumbu goon? O'o, ko ke'en! Wo o'wo tə za va aza a na a padai uryumbu shi fo. Adama a na tsu damma tə de ili i na Adanshi a Əsulà a dammai, “Ibrahim ca tə Əsulà okolo, reve gba Əsulà e kece yi za və aqbulà.”

10 Cine tsa da ili i nda i farai? Əsulà a ushi tə Ibrahim kafu a pada yi uryumbu, ko cina a pada yi? Əsulà a ushi yi tə kafu a pada yi uryumbu.

11 Uryumbu'u iroci i da na Ibrahim cayı de okolo waru Əsulà a ushi yi tə de reve u kece yi za və aqbulà, ko kafu a pada yi uryumbu. Adama o ndolo Ibrahim da dada va aza a na a cayı okolo e le, agba a pada le uryumbu shi. O o'wo tə aza a qəbulà e ekere a Əsulà adama o ucawu wo okolo e le.

12 Waru Ibrahim dada va aza a na a padai uryumbu da fo, amma she nə a ri nə cu'un vu ucawu wo okolo a na Ibrahim shi nə ayi kafu a pada yi uryumbu.

Nzuwulai adama aza na ari nu ucawu wo okolo

13 Əsulà a yuwaan tə Ibrahim nə muwun n tsukaya ma yi nzuwulai n na waa ca le uvadı. Əsulà a yuwan ne adama a na Ibrahim kuruyi

[◊] **4:8** Ica 32:1-2.

Wilà shi, amma adama a na ucawu wo okolo ą yi ubatà wà Əsulà u zuwa tà a tara yi za və ąbulà.

¹⁴ Na ama ą ushi ili i na Əsulà a yuwain nzuwulai adama e itoni i Wilà, to, ucawu wo okolo wo o'wo tà ili ye pere. Waru nzuwulai mə Əsulà ą tyo ya Ibrahim wo o'wo tà ili ye pere fo.

¹⁵ Əsulà a tsu yuwan tà upan na ama ą kudà ą kuru Wilà. Nə wilà u shi lo shi, vuma shi a kuda wilà'ą shi.

¹⁶ Adama o ndolo a tà ushi nzuwulai ma Əsulà a mantsa ma na a cayi okolo. U ta casu yi pere, waru e reve tə ą tə ushi yi. Nə ą kuru Wilà† wa aza a Isra'ilà, ko ą kudà ą kuru yi, ą tə ushi yi nə ą ri nu ucawu wo okolo tsa Ibrahim. Adama a na Ibrahim ayi da dada va aza a na a cayi okolo suru.

¹⁷ Ununa Adanshi ą Əsulà a dammai ana Əsulà a dammai Ibrahim,† “N zuwa wu tə vo o'wo dada vi ida yə abunda.” ◊ A yuwaan tə Ibrahim nzuwulai n nda adama a na u cayi Əsulà okolo, za na tsu 'yasan ąkwakwà ą kambà wuma reve waru u yuwan ili i sa'avu yu utə ątsumə e ili i na i ri lo shi.

¹⁸ Ana Əsulà a yuwayin Ibrahim nzuwulai a na u to o'wo dada vi ida yə abunda, Ibrahim usu tə. Əsulà waru a damma tə, “Muwun n tsukaya mə wu n to o'wo ąbundə tse italyo'o,” ◊ ko na wo o'woi cu'un vu nzuwulai n ndolo u rotso tə gashi waa yuwan shi.

¹⁹ Reve Ibrahim lyuwa elime nu ucawu wo okolo, ko na u shi na a'wan a na a rawai zuzu nu ukpaku, na ą shi a putsaa yi a na wo o'wo dada. Saratu† ka və yi fo u shi tə u kutsa, agba koto u shi u matsan shi.

◊ **4:17** Ufr. 17:5. ◊ **4:18** Ufr. 15:5.

²⁰ Ibrahim zuwa tā okolo na Àsulà a ta gura yuwan ili i na u yuwain nzuwulai, agba u bulà shi. Ucawu wo okolo à yi u shiton yi tā nu ucira, àvu u ca Àsulà tsugbain.

²¹ U tara tā suru suru na Àsulà aa gura yuwan ili i na u yuwain nzuwulai.

²² Reve gba adama o ucawu wo okolo a Ibrahim, “Àsulà e kece yi za và àbulà.”†

²³ Ana Adanshi à Àsulà a dammai “Àsulà e kece yi tā za và àbulà,” a dàna yi adama a Ibrahim goon shi.

²⁴ A dàna tā ne adama à tsu fo, adama a damma tsu na Àsulà ee kece tsu fo àzà à àbulà nà tsu ca Àsulà okolo, za na 'yàsàin Yesu Zagbain tsu àtsumà à àkwàkwa.

²⁵ Àsulà a ca tā Yesu adama u kuwà adama o unusu u tsu, àvu waru u 'yàsàñ yi, adama Àsulà à usu tsu.

5

Ucawu wo okolo u tsu tawà tā na mazanga

¹ Àsulà à usu tsu tā o ure wu ucawu wo okolo. Gogo tsu tā na asuvu nden nà Àsulà adama e ili i na Yesu Zamawawa Zagbain tsu yuwaan ntsu.

² U yuwaan tsu tā ure adama tsu uwa àtsumà e isa'anit yà Àsulà adama a na tsu ushiyi Zamawawa. Tsu ta yuwusan mazangà adama a na tsu tā pe na akunda àtsumà a tsugbain tsà Àsulà.

³ Tsu ta waru nà mazanga àtsumà a addama, adama a na tsu reve tā ele nda à tsu tàwaa tā nà makaba ma asuvu àtsumà à tsu.

⁴ Makaba ma asuvu ma da ma tsu lapula tsu nden, waru ulapulu wu nden n dada u tsu tawaa nu uzuwu wo okolo.

⁵ Na tsu ri na cu'un vu uzuwu wo okolo o ndolo, woo rono tsu e ida shi. Ili i nda i fara ta adama a na Asula a ca ntsu Ruhu va Akiza, za na shitoyin okolo a tsu ni icigi ya yi.

⁶ Zamawawa kuwa ta adama a tsu mantsa ma na tsu kusai a kamba aciyatsu, ko na tsu danai az a o unusu.

⁷ Ili yu usan i da nanza ciga u kuwa adama u wawa nanza na aq kurusu Wilaq. Amma u ta gura o'wo u kuwa adama u wawa wuma wu za na a yuwusaan ozo o ro isa'ani kuci.

⁸ Amma Asula o roco tsu ta abajini e icigi ana u lyunguyi Zamawawa tsara u kuwa adama a tsu a mantsa ma na tsu danai az a o unusu.

⁹ Gogo Asula e te keceshe tsu az a abula adama a mpasa mu Zamawawa, waru tsu reve ta u ta wawa tsu o upan wa Asula.

¹⁰ Ko na tsu danai n'yuwatan ma Asula, u kambato tsu ta n'utsa ma yi, adama a na Mawun ma yi ma kuwai adama a tsu. Gogo a na tso o'woi n'utsa ma Asula, tsu reve ta amayun a da a na waa wawa tsu e ekere a wuma u Mawun ma yi.

¹¹ Ayi ndolo da goon shi, amma tsu yuwan ta mazang a adama e ili i na Asula a yuwin e ekere a Zagbain tsu Yesu Zamawawa, za na kambato ntsu n'utsa ma Asula.

Adamu na Zamawawa

¹² Unusu u uwa ta atsum a o uvadi adama e ili i na vuma ta yuwin, avu unusu'u u tawaa nu

ukwā. Ayidā i zuwai ciga 'yuwan vuma suru kuwā adama a na vuma suru yuwain unusu.

¹³ Unusu u tā pa ətsumā o uvadī kafu Asulā a ca Musa Wilā. Asulā aa cuwusan nu unusu'u shi a mantsa mō ndolo, adama a na Wilā u dānā lo shi.

¹⁴ Amma diga a mantsa ma Adāmu tā tyo a mantsa ma Musa, suru nle ə kuwā tā, ko na koto ə shi a 'yuwain a yuwan ili i na Asulā a damma nle a yuwan shi, cine Adāmu yuwain.

E re ro Adāmu cu'un vu Zamawawa dā za na tāwai nā əcāpa.

¹⁵ Amma ejere'e unātā u dā ə ri shi, adama a na une'e wā Asulā u ri tsu unusu wa Adāmu shi. Amayun a dā ama nā əbundā ə kuwā tā adama o unusu u vuma tā ndolo. Amma isa'ani yā Asulā i la'a tā mgbain lon, waru ama nā əbundā ə tsurā tā une'e u wuma wā Asulā adama e isa'ani i vuma tā. Vuma ndolo ayi dā Yesu Zamawawa.

¹⁶ Waru ili i na une'e pere wā Asulā u tāwayi u tawa tā ko'o ni ili i na unusu u vuma tā u tāwayi. Ana Adāmu yuwain unusu, Asulā ə tsu ge'eto tā reve waru u ca ətsumalimā. Amma Asulā ə usu tsu tā adama o une'e wi isa'ani u na u cayi, ko tsu yuwan unusu wā əbundā.

¹⁷ Unusu u vuma tā nda, ayi Adāmu, u tāwaā tā nu ukwā əvu wo o'wo mogono e ekere ə tsu. Amma ili i na Yesu Zamawawa yuwain la'a tā ili i ndolo nā əbundā lon. Asulā ə tā ni isa'ani lon e ekere ə tsu, waru u usu tsu tā adama e Yesu. Adama o ndolo tsu tā tsurā wuma reve tsu luywa aci o unusu nu ukwā.

¹⁸ Unusu u tā wa Adāmu u tāwaā tā nā ətsumalimā o ukwā ə tyo a ama suru. Nē dā waru,

ili ya ąbulą i tą i na Yesu Zamawawa yuwain u zuwa tą ama suru o o'wo mejegę e ekere ą Ąsula. Ayi da u tąwayı ną wuma wa amayun e ekere a ama suru.

¹⁹ Adamu 'yuwan tą o toni Ąsula, ne da u zuwai ama ną ąbundą o o'woi ązą o unusu. Ayu Yesu Zamawawa yuwani tsutoni ną Ąsula, waru u ta zuwa yi u kąmbato ama ną ąbundą ązą ą ąbulą a mąkakąn mą yi.

²⁰ Amma Ąsula a ca tą Wilą adama ama suru e reve cine ą ri nu unusu. Amma a na ama a lyuwusa elime ątsumą o unusu, Ąsula waru a lyuwusa elime ątsumą e isa'ani ya yi.

²¹ Unusu u ta yuwusan tsugono a aci a ama suru, reve u tąwąq le nu ukwą. Ne da waru gogo, isa'ani ya Ąsula yaa yuwusan tsugono, waru u usu tsu tą adama e Yesu Zagbain Zamawawa tsu. Ayi ili i nda i da i tąwąq ntsu ną wuma u babu ukotu.

6

Unusu u ri nu ucira shi

¹ Tsu ta majiyan tsu lyuwai elime ną mayan mo unusut adama isa'anit ya Ąsula i lyuwa elime?

² O'o, ko ke'en! E icigi yu unusu, to, ątsu ąkwąkqwą a da, adama o ndolo cine tsaa lyuwai elime ną mayan mo unusu?

³ Yi icina tą na suru ntsu tso o'woi ili i tą na Zamawawa ana ą rumbu ntsu? Ana ą rumbu ntsu, tsu kuwą tą cine ąyi u kuwąi.

⁴ Ana ą rumbut ntsu, wo o'wo tą ą cido tsu tą ąbolo ną ąyi adama a na tsu kuwą tą ąbolo ną ąyi. Dada'a u zuwa tą Zamawawa kąmbisą wuma e

ekere a tsugbain nu ucira wà yi. Ne da waru, u zuwa ntsu fo tso o'woi wuma ko'o o ure u sa'avu.

⁵ Zamawawa kuwà tà, àtsu fo gba tsu boluloi tà nà ayi o ukwa. Ne da gba Àsula aa zuwa tsu tsu kàmbisà wuma ununa u zuwai Zamawawa kàmbisai wuma.

⁶ Tsu reve tà o una tà ama a na tsu shi nu ujimu a akpatañ nà Yesu adama a na unusu u lambai ucira wà yi àtsuma à wuma u tsu. Àsula a yuwan ta ne adama lipu vu nusu tsu à dàshi o'wo agbashi o unusu wan.

⁷ Ne da u ri, mantsa ma na vuma kuwai biti u fatsà tà e ekere o unusu, unusu u ri nu ucíra a aci à yi waru shi.

⁸ Na tsu kuwà obolo nà Zamawawa, tsu reve tà na tsàà danà wuma nà ayi waru.

⁹ A 'yàsan tà Zamawawa àtsuma à àkwàkwa, agba tsu reve tà u buwa à kuwà shi. Ùkwà u ri nu ucira a aci à yi gogo shi.

¹⁰ Ana Zamawawa kuwai, u kuwà tà u tà adama u lyuwa aci o unusu, agba wàà dàshi kuwà shi, ko ke'en. Gogo nda u tà nà wuma u sa'avu, waru wuma u sa'avu wà yi u to obolo nà Àsula.

¹¹ Ne da waru, i tara aciyàdu tsà àkwàkwa à tyo e ili i na i ri unusu, agba i tà wuma obolo nà Àsula e ekere e Yesu Zamawawa.

¹² Adama o ndolo she i lyawa unusu u yuwusan tsugono a aci à du pa o uvadì wan. She i kuru ili i wuya i na i cigai i yuwan wan.

¹³ She i lyawa upasu u na àtsuma à lipu du wo o'wo ili i mayan mo unusu wan. Amma o unà u ndolo, i ca Àsula aciyàdu suru suru adama a na i tà tsa ama a na à shi ukwà, amma avu Àsula a zuwa du yo o'wo wuma. I ca Àsula lipu du suru

suru adama i yuwan ili i na i ri mejege, waru reve i tawaq Aṣula n̄a tsugbain.

¹⁴ Unusu u buwa a yuwan tsugono a aci a du shi. Isa'ani ya Aṣula i da yaa yuwusan tsugono ts̄a du, agba Wilā shi.

Aagbashi a na aa yuwusan ili i na Aṣula a cigai

¹⁵ Adama o ndolo, u ta dansa tsu ta lyuwa elime nu unusu f̄aqan, ana wo o'woi isa'ani ya Aṣula i da yaa yuwusan tsugono a aci a tsu, agba Wilā shi? Ko ke'en, ne da shi!

¹⁶ I reve t̄a ili i na i dangwai i toni suru wo o'wo t̄a zaghain du. I ta gura dangwa unusu, za na tsu tawaq nu ukwa, ko i ta gura dangwa i toni Aṣula, avu yo o'wo aza a q̄bul̄a e ekere a yi.

¹⁷ De acapa, agbashi o unusu a da i shi. Amma n godyo t̄a Aṣula a na i toniyi uritosu u na i usuyi i kuru mejege.

¹⁸ Aṣula a b̄ad̄a du t̄a e ekere o ucira wu unusu, avu yo o'wo agbashi a Aṣula adama i yuwan ili i na i ri mejege.

¹⁹ N yuwan t̄a adanshi ni iroci yi vadilima adama i tara ili i na maa dansa babu usan. De acapa, i lyawa t̄a aciyadu yo o'wo agbashi e ekere o unusu ni iwuya. Gogo gba i ciga i 'yuwan i dangwa yo o'wo agbashi e ekere a q̄bul̄a adama yo o'wo aza a akiza.

²⁰ De acapa, ana i shi agbashi o unusu, i shi adama e ili ya q̄bul̄a shi.

²¹ Nye i da i tsurai a mantsa mo ndolo a na i yuwusain iwuya? Gogo gba i ta uwuwa wono u le. Ili i ndolo ukwa u da goon u tsu tawaq.

²² Gogo nda Asula a bàda du tà e ekere o ucira
wu unusu, reve yo o'wo agbashi a yi. Gogo i ta
yuwusan ili i na yàqa tàwusà nà nden ma akiza,
reve i koso a wuma u na woo koto shi.

²³ Atsupu o unusut ukwà u da, amma Asula a
ca tsu tà wuma u babu ukotu pere e ekere e Yesu
Zamawawa Zagbain tsu.

7

Iroci ubatà u lolo

¹ Ama a và, suru ndu i reve ta Wilà wa Musa.
Adama o ndolo i reve tà na Wilà u tsu yuwan tà
tsugono a aci a ama ele ubuwu wuma goon.

² Iroci, nà ka olo, wilà wu nlà yi tà nà vali và yi,
nà vali'i u ri wuma. Amma nu u kuwà, wilà u lolo
u buwa wunlu nà ayi shi.

³ Agba nà wo olo vali ro vali và yi ubuwu wuma,
Wilà u damma u ta yuwan tsipere. Amma nà
vali và yi kuwà u tà fàqàn e ekere a wilà u lolo, waru
u yuwan tsipere shi, ko nà wo olo vali ro.

⁴ Ama a và, ne da u ri yà'a du. Wilà u buwa o
tsugono a aci a du shi, adama a na i kuwà tà o
ucira wà yi ana i kuwai nà Zamawawa a akpata.^t
Gogo gba i to obolo nà za na a yàsàqàin qàtsumà a
akwàkàwa, adama tsu yuwayin Asula agànda.

⁵ De acapà, upasu u lipu u tsu za na ri nu unusu
tsu yuwan tà tsugono tsà tsu. Wilà u zuwa tsu tà
tsu ciga mayan me ili i na i ri unusu u na u yuwan
tsugono tsà lipu tsu. Waru adama o ndolo, ili i na
tsu yuwan biti u tàwàto tsu tà o ukwà.

⁶ Agba Wilà u buwa a yuwan tsugono tsà tsu
shi. Tsu tà gashi akwàkàwa, waru Wilà wàqà tsurà
ucira a aci a tsu shi, ko ke'en. Gogo tsu ta gura

yuwaan Asula aganda o ure u sa'avu nā Ruhu vā yi o ronuso tsu adanga, agba a akuci o ure u Wilā u na a danai shi.

Wilā nu unusu

⁷ I tā dānā a majiyan gashi n ta dansa unusu nā Wilā ili i tā i da. Ne da u ri shi! Amma Wilā u da u zuwa numu n revei ili i na ə tsu de unusu. Iroci, n shi n reve ili i na waa dansa she vuma ciga ili yi za ro shi wan, she na Wilā u damma numu she n yuwan ne wan.

⁸ Unusu u da u tsurāi ure e ekere ə wilā u nda, dada u zuwa numu n dānā nā tsushu'un icu'un icu'un. Nā Wilā u shi lo shi, unusu u shi ə tsurā ucira u nda shi.

⁹ Ko ili i shi i 6alā mu shi kafu n reve ili i na Wilā u dammai u lobono tā n yuwan. Amma ana n reve niyi, n reve tā na n yuwanin unusu waru za vu unusu da n shi, za na əa kuwā.

¹⁰ Wilā u na u shi a zuwaa mu wuma, əyi da u kambisāi, u zuwaa numu ukwā.

¹¹ Unusu u tsurā tā ure u na wāa pusān mu ugbozu, reve u yuwan ulinga nā Wilā'ə adama wu una mu.

¹² Suru nā ne, Wilā'ə a aciyayi u tā na akiza, ili i na waru u dammai ə tā na akiza nā mejegē.

¹³ N ta dansa ili i na i ri ulobonu u ta zuwusa mu ukwā? O'o, ko ke'en! Unusu u da u tarai ili i na i ri ulobonu reve u yuwan ulinga nā əyi adama u tawāa mu nu ukwā. Ili i nda i fara tā adama n reve ili i na unusu u rotsoi na amayun. Ili i na i zuwai Wilā u ri lo əyi da adama u roco na unusu ili i wuya i da lōn.

Mpolo adama a yuwan unusu wan

¹⁴ Tsu reve taq Wilaq ili i sa'ani i da. Wilaq u da waaq tawusaaq na addama shi, amma amu da, adama a na qamu vuma da goon. Adama o ndolo, unusu u ta yuwusan tsugono a aci a vaaq gashi qamu aagbashi a yi a da.

¹⁵ N reve ili i na i zuwai maa yuwusan ili i na maa yuwusan shi. N ciga taq n yuwan ili i na i ri mejege na amayun, agba maa yuwusan yi shi. O unaq u ndolo, reve n reme a yuwusan ili i na n 'yuwain.

¹⁶ N reve taq na ili i na maa yuwusan mejege ma da shi, qayi nda u roco taq n usu taq Wilaq u tu ulobonu.

¹⁷ Adama o ndolo qamu da maa yuwusan ili i wuya i nda shi. Unusu u na u ri nden atsumaq a vaaq a da a yuwusan le.

¹⁸ Upasu u wuma u vaaq u na u ri akuci nu unusu u lyawa mu n yuwan ili i na i ri ulobonu shi, ko ke'en. Ko naq n shi n ciga n yuwan ili i sa'ani, n tsu gura shi.

¹⁹ Na n ciga n yuwan isa'ani, n tsu yuwan shi. Waru naq n ri o mpolo n kuaq a yuwan unusu, reve gba me eneshe qamu da nda a yuwusan yi.

²⁰ Agba naq maa yuwusan ili i na n cigai n yuwan shi, qamu da na amayun maa yuwusan yi shi. Unusu u na u ri atsumaq a vaaq qayi da waa yuwusan yi.

²¹ Apa ili i na me enei a wuma u vaaq, naq n ciga n yuwan ili i sa'ani qavu n cina aciyavaq a yuwusan iwuya.

²² Okolo a vaaq a taq mazangaq adama a wilaq u na wu utai ubataq waq Asula.

²³ Agba reve n cina ubataq biti atsumaq a vaaq ili i ro a yuwusan nlangi ni ili i na okolo a vaaq a cigai a yuwan, reve u kambato mu aagbashi o unusu u

na waa yuwusan tsugono tse ili i na maa yuwusan suru.

²⁴ Adama o ndolo, okolo a va a danu shi! Zane da o utaq̄ mu e ekere a lipu nda na aa zuwusa mu ukwa?

²⁵ N godyo ta Asula adama e Yesu Zamawawa Zagbain tsu, ayi da za na wawa numu.

Nda cine n ri: o okolo a va, n ciga ta n kuru wil̄a w̄a Asula, agba upasu u lipu va u na u cigai u yuwusan unusu, wo o'woto mu ta aagbashi o unusu.

8

Lyawa Ruhu va Akiza yuwan tsugono

¹ Adama o ndolo, na ađu aza e Yesu Kristi Zamawawa da, Asula ee ge'eto reve waru u kototo du shi.

² Adama a na ađu aza a yi a da, Ruhu va Akiza na tsu tawaq̄ na wuma u b̄ad̄a du ta yo o'wo fān e ekere o ucira wu unusu u na u tsu tawaq̄ nu ukwa.

³ Ayi Wil̄a wa Musa u ri nu ucira u na waa wawa tsu shi, adama a na atsu na aciyatsu aza o unusu a da tsu dñai. Amma Asula a yuwan ta ili i na Wil̄a waa gura yuwan ne shi. U lyungu ta Mawun ma yi a tyo o uvadi na lipu ts̄a tsu, ili i na i tawai ko'o ayi da lipu tsu ta nu unusu. Asula o kototo ta ucira wu unusu u na waa yuwusan tsugono a lipu tsu, ana u ca ntsu Mawun ma yi ts̄a kucci adama a nusu tsu.

⁴ A yuwan ta ne adama a tsupa suru atsupu e mejege a na wil̄a u dammai a aci a tsu, atsu na tsso tono Ruhu, agba ts̄a kurusu ili i na lipu cigai shi.

⁵ Na ama a lyawa ili yu unusu i na ele a cigai a yuwan, i yuwan tsugono a aci e le, a tsu yuwusan ta majiyan mo unusu kuci. Amma aza a na a

lyawai Ruhu yuwain tsugono a aci e le, a tsu yuwusan taq majiyan me ili i na yaa zuwa Ruhu'u waa uwua uyo'o u le.

⁶ Ni icigi i mayan me ili i wuya ma da maa yuwusan tsugono a aci a vuma, u taq kuwaq. Amma naq Ruhu da a yuwusan tsugono a aci a vuma, u taq danaq naq wuma na asuvu nden.

⁷ Ni icigi i mayan mo unusu ma da maa yuwusan tsugono a aci a vuma, kuci da waa yuwusan nlangi naq Asulaq. U tsu toni ili i na Asulaq a dammai u yuwan shi. Amayun a da, waa gura yuwan tsundolo shi.

⁸ Aza a na a lyawai she ili i na lipu le damma nle a yuwan dada aa yuwusan, aa zuwa Asulaq a uwua uyo'o u le shi.

⁹ Amma qdu i lyawa ili yu unusu u na i cigai i lyuwa elime a yuwusan tsugono a aci qdu shi. Amma Ruhu va Akiza taq pe nden atsumaq qdu, amayun u ta yuwusan tsugono tsqdu. (Amma i cuwan za na ri naq Ruhu vu Zamawawa nden atsumaq yi shi, ayi za vi Itoni da shi, ko ke'en.)

¹⁰ Lipu du taq kuwaq adama o unusu. Amma na Zamawawa ri nden atsumaq qdu, Ruhu ta ca du wuma, adama a na Zamawawa kambato du taq azaq a qbula e ekere a Asulaq.

¹¹ Ruhu va Asulaq na 'yasaqin Yesu o ukwaq taq pe nden o okolo qdu. Ayi na u 'yasaqin Yesu o ukwaq u ta ca lipu du na qdu kuwaq wuma, e ekere qdu Ruhu va yi na ri pe nden atsumaq qdu'u.

¹² Adama o ndolo ama qva, tsu ciga tsu 'yuwan tsu yuwain nden n na Ruhu va Asulaq damma ntsu tsu yuwan. Tsu ciga tsu 'yuwan tsu yuwain cine tsu cigai tsu yuwan wan, adama a na atsu na

acyiatsu azə o unusu a da.

¹³ Ili i na i zuwai ayi da, ni i lyuwa elime nə mayan mo unusu u na i cigai, i tə kuwa. Amma ni i lyawa Ruhu kamba du i lyawa mayan mo unusu, i tə tsurə wuma wa amayun.

¹⁴ Muwun ma amayun mə Asulə ele da aza a na Ruhu və Asulə o ronuso le adanga.

¹⁵ Adama a na Ruhu na Asulə a ca ndu u kambəto du agbashi a na aa uwwa wovon shi. Amma, ayi Ruhu u kambəto du tə yo o'wo muwun mə Asulə, waru ayi Ruhu'u u tsu ca tsu tə ucira u na tsaa shon a tyo ubatə wə Asulə reve tsu damma, "Dada! Dada tsu!"

¹⁶ Ruhu və Asulə tsu bolo tə nə ruhu tsu, reve u roco amayun na atsu muwun mə Asulə n da.

¹⁷ Adama o ndolo, tsu tə tsurə ili i na waa guzasa adama a ama a yi. Waru ili i na Asulə a cayi Mawun mə yi suru, Zamawawa, azə a tsu a da fo. Amma nə tsaa tsurə cu'un tsugbain tsa na Zamawawa tsurəi, tsu ciga tsu 'yuwan tsu sowo atsumalimə cine ayi fo u sowoi.

Tsugbain tsa na tsə ri lo a təwa

¹⁸ Nə tsu cuwan nə cu'un tsugbain tsa na waa ca tsu a tyo de, atsumalimə a na tsoo sowuso gogo ili i da shi.

¹⁹ Ili i na Asulə a yuwain suru a ta pura mantsa gogo na Asulə oo roco a alanga e eteshe cine muwun mə yi n ri na amayun.

²⁰ Asulə a yuwaan tə ili i na u yuwain suru una. Ili i na u yuwain da a dangulai a yuwan tsundolo shi, Asulə a da a dangulai ne.

²¹ Nə tsundolo suru, Asulə o fobo tə a na waa zuwa ili i na u yuwain o o'wo faqan, waru tsara

a shama wan, agba o to o'wo faan reve a tsura tsugbain tsə muwun mə Asula.

22 Adama a na tsu reve tə diga o ufaru a tyo a mantsa mo gogo ili i na Asula a yuwain tə a mangə na mbala, cine ka va aatsuma tsu dənə nə aatsuma a mbalə nu u ciga u matsan.

23 Ko aatsu aza e Itoni tsu tə a mangə adama a mbalə, ko na tsu ri nə Ruhu va Akiza za na ayi da ufaru wu une'e wə Asula. Aatsu fo, tsu ta pura gogo urana u na Asula aqə usu tsu tsə muwun mə yi suru suru, reve u kambəto lipu tsu faan suru.

24 A wawa tsu tə, waru tsu tə nu uzuwu wo okolo a nda. Nə tse ene ili i na tsaa pura, ayi ili i ndolo i dada uzuwu wo okolo wa amayu'un shi. Ama a tsu zuwa okolo e ili i na a tsurai de shi.

25 Amma nə tsu ri nu uzuwu wo okolo e ili i ro i na tsu ri nə ayi ne'en shi, tsu to purosu yi na ankuri.

26 Waru ayi Ruhu u tsu kamba tsu tə aatsu aza a na a ri babu ucira. Tsu reve cine tsaa yuwan avasa a na a ntsayi shi. Amma Ruhu na aciyayi tsu yuwaan tə Asula adanshi o unə u tsu, waru u tsu pati tə Asula o unə u tsu nə mangə ma na ma la'ai ili i na vuma aa gura damma.

27 Asula e tse ene tə ili i na i ri pe aatsuma o ookolo a vuma. Waru u reve tə ili i na i ri pe aatsuma a asuvu a Ruhu, adama a na ayi Ruhu'u u ta yuwusan adanshi nə Asula o unə wa ama a yi cine Asula a cigai.

28 Waru tsu reve tə Asula a tsu zuwa tə ili suru i linga obolo adama o ulobonu e ekere a aza a na a ciga niyi. Ele da ama a na u deyi, adama a na ne da u fəboi u yuwan.

29 Asula e reve le taq kafu u yuwan uvadi, waru u dangwa le taq tsaq o o'wo tsa Mawun ma yi, adama Yesu Kristi Zamawawa wo o'wo umatsun wu ufaru reve waru u tsaq azawawa'a a abunda lon.

30 Ana u dangwa nle, reve u de le a tawa ubata wa yi. Ana u de nle, reve u tara le aza a abula a makakan ma yi, reve waru u yuwaan le nzuwulai n tsugbain tsa yi.

Icigi ya Asula

31 Cine tsa da tsaa damma adama e ili i nda suru? Na Asula a ri obolo na atsu, babu za na aa gura lyuwa aci a tsu.

32 U putsaa na Mawun ma yi shi, amma u ca yi ta adama a tsu suru suru. Ana u ca ntsu de Yesu, to, amayun a da a na waa ca tsu ili suru.

33 Zane da aa yuwan adanshi a vama adama a ama a na Asula a dangwai? Ko vuma taq, adama a na Asula a da na aciyayi za na kambato nle mejege.

34 Zane da oo kototo ama a Asula? Ko vuma taq, adama a na Yesu Kristi Zamawawa kuwai, waru a 'yasan yi taq atsuma o ukwa, gogo waru u taq wuma o ukere usa'ani wa Asula, u ta yuwsan ipati ubata wa Asula adama a tsu.

35 Ko ili yi lo i na yaa gura kasa tsu ni icigi yi Zamawawa za na u ri na ayi a tyo ya'a tsu shi. Na tsu ri pe atsuma a addama, ko tsoo sowuso atsumalima, ko na ama o bongi tsu, ili i ndolo yaa kasa tsu ni icigi yi Zamawawa shi. Ko na tsu ri ni ili i na tsaa lyuwa shi, ko na tsu ri ni itana i na tsoo oto shi, ili i ndolo suru yaa kasa tsu in icigi yi Zamawawa shi. Ko na tsu ri atsuma e meleshe, ko

na oo una tsu, ko ni ili i ndolo suru waa gura kasa
tsu ni icigi yi Zamawawa shi.

³⁶ Ne dada u ri cine Adanshi Àsulà a dammai
cidà:

“Usana suru ama a ta dansa à to una tsu adama à
wu,
a ta yuwusan nà àtsu cine a tsu yuwan ni ikyon i
na tarai à ‘yàwà ubàtà u na aa pada.” [◊]

³⁷ Amma ko àtsumà e ili i ndolo suru, tsu tà nu
ulyuwu wa aci suru suru e ekere a za na ciga ntsu!

³⁸ N reve tà amayun a da a na babu ili i na yaa
gura kasa tsu ni icigi ya yi: Ukwà waa gura kasa
tsu nà ayi shi, waru wuma waa gura shi. Nlingata
ma Àsulà maa gura kasa tsu nà ayi shi, ko otoni à
limà. Ko ele cira va zuvat aa gura kasa tsu ni icigi
ya yi shi. Ili i na yaa farasa gogo, ko ili i na yaa fara
elime aa gura kasa tsu ni icigi ya yi shi.

³⁹ Ko tsu ri zuva ve eleshe, ko tsu pe zàlà mala,
u rotso ili i ro shi, adama a na babu ili i na i ri pa
àtsumà o uvadì u na yaa gura kasa tsu ni icigi ya
Àsulà i na u roco ntsu e ekere e Yesu Zamawawa
Zagbain tsu.

9

Àsula na aza a Isra'ila

¹ Amayun a da maa dansaa ñu. Amu za vu
Zamawawa da agba open a da mu shi. Ruhu va
Akiza na asuvu à và à usu tà ili i na maa dansa
amayun a da.

² Okolo à và à tà àtsumolàngu nà màlà lon

³ adama a ama à và, aza a Isra'ila cine n ri. Ko
na Àsulà aa yuwaan mu unà reve wu kasa mu na

[◊] **8:36** Ica 44:22.

Zamawawa adama ko aq tsuraq iwawi,† she n usu ni iladaq Asulaq a yuwan ne.

⁴ Ele ama a Isra'il a da, aza a na Asulaq a dangwai o o'wo muwun maq yi, u roco le taq tsugbain tsaq yi, reve waru u yuwan akucunu ne ele. U ca le taq Wilaq wa Musa. U damma le taq cine aa yuwan agaqanda a amayun. U ca le taq nzuwulai maq yi e ekere e le.

⁵ Nkaya n le ama a gbagbain aq Asulaq a da aq shi, Zamawawa a aciyayi mawun ma tsukaya me le ma da. Ayi waru Asulaq a da, za na aa yuwan tsugono tse ili i biti! Ica za va yi da babu ukotu! Ami.†

⁶ Maa dansa Asulaq aq kudaq taq a yuwan ili i na u yuain nzuwulai na waa yuwan shi. Agba ama a Isra'il a suru da aq daqnai ama aq yi na amayun shi.

⁷ Waru muwun n tsukaya ma Ibrahim suru n da Asulaq a yuwayin Ibrahim nzuwulai shi. Asulaq a damma taq Ibrahim, “Muwun ma Ishiyaku n da goon e de muwun n tsukaya maq wu.”

⁸ Ayi nda u to rocosu a na muwun n tsukaya ma Ibrahim suru da muwun ma amayun maq Asulaq shi. Muwun ma Ibrahim ma amayun ele da aza a na o o'woi muwun maq Asulaq adama a nzuwulai n na Asulaq a yuwayin Ibrahim. ◊

⁹ Apa nzuwulai n na u yuain: “A tyo nkoli a mantsa ma nda, n ta cina cina Saratu† matsan de ulobo.”◊

¹⁰ Mawu'un ayi da Ishiyaku† akaya aq tsu. Ana u kungwai, reve u zuwa Rikatu,† za na matsain mpishe.

◊ 9:8 Ufr. 21:12. ◊ 9:9 Ufr. 18:10.

11-12 Agba kafu u matsan reve Asula a damma yi, “Zakpara ta yuwaan zawa'a tsugbashi.” ◊ A yuwan tā ne kafu muwu'un n yuwan ili i sa'ani ko ili i wuya. Asula a yuwan tā ne adama a na za na u dangwai ayi da za na u cigai adama e ifobi ya yi, agba adama e ili i na mawu'un u yuwain da shi.

13 Ununa Adanshi q Asula a dammai, “N ciga tā Yakubu, agba n 'yuwan tā Isuwa.” ◊†

14 To, nye tsa damma adama e ili i nda? Asula a yuwan tā ili i na i lobonoi shi q tyo e ekere a ama biti? Ne da shi, ko ke'en!

15 Asula a damma tā Musa, “N to roco za na n dangwai biti isa'ani, waru n te ene iliyali yi za na n dangwai me ene.” ◊

16 Asula o to roco za na u dangwai biti isa'ani, agba adama e ili i na vuma'a cigai waru waa yuwusan da shi.

17 Adanshi q Asula a damma tā, Asula a damma tā mogono ma Masar, ‘N zuwa wu tā mogono adama a nda: N ciga tā n roco ucira u vu ya'u wu, adama a yuwan adanshi a ala q vu ubatu biti atsumu o uvadi.’

18 Adama o ndolo ye ene, Asula o tsu roco tā ozo o ro isa'ani adama a na u cigai u yuwan ne, waru u tsu dangwa tā u zuwa ozo o ro o o'wo aza a aciyogbamu.

Isa'ani nu upan wa Asula

19 Nanza ta gura ece, “Cine Asula a tawaa tsu, nu u zuwa tsu tsu yuwan cine u cigai tsu yuwan?”

20 She i damma ne wan! N'utsu n vu, n te ecishe du, “Zane da yaa tarasa aciyudu a na i ri aa

◊ **9:11-12** Ufr. 25:23. ◊ **9:13** Mal. 1:2-3. ◊ **9:15** Mta. 33:19.

yuwusan mawasan nā Àsula? Upondo u tse ece tā ma'i vā yi, ‘Adama ą nye vu ma'a numu tsunda?’ ”

21 Ma'i tsu ma'a tā ili i na u cigai u ma'a suru. U ta gura kene olo'o reve u ma'a matada ma sa'ani adama a rana na a tsu linga nā ayi lāngā goon, ili i ro waru gba shi adama a linga va ana'an nā nfa'an.

22 Ne da u ri nā Àsula. U ciga tā u roco upan wā yi adama ama e ene ucira wā yi a aci a za na suru wu ntsayi ą lungusa yi. Amma reve wo o'wo u ta yuwusan ankuri ne ele.

23 U yuwan tā ili i nda adama u roco tsugbain tsā yi lon ana we enei iliyali ya ama, aza a na u foboyi ą ushi tsugbain tsā yi.

24 Àtsu da gba ama o ndolo a na Àsula e deyi. U dangwa tsu tā àtsumā a ama a Isra'ilā, agba ayi dada ne goon shi, waru u dangwa tsu tā fo àtsumā a Atakpaci.

25 Cine Àsula a dammai àtsumā a aatagada a Hosiya, vumavàsula:

“Aza a na ą ri ama ą vā shi,
Ele da mee de ama ą vā gogo.
Waru n to roco icigi
ą tyo ubātā wa aza a na n shi n cigai shi.” ◊

26 Waru
“De ubātā u na Àsula a damma nle,
‘Àdu ama ą vā a da shi,’
De da Àsula a wuma ee de le muwun mā yi.” ◊

27 Waru apa ili i na Ishaya† vumavàsula dammai adama a ama a Isra'ilā:
“Ama a Isra'ilā ą tā àbunda,
vadamma wuyūn wu nge'en m mala,
agba wa'a da aa wawa àtsumā e le.

◊ 9:25 Hos. 2:23. ◊ 9:26 Hos. 1:10.

28 Ἄσυλον ἡ τὰ ἥπατα,
ἀδάμαντα ἀ μάτην οὐ πειράσθησαν σύρειν σύρειν.” ◊

29 Ishaya dammisa tā:
“Ἄσυλον Μόγονα με Ιλί Σύρον Σύρον
μάτην ἀ μάτην οὐ πειράσθησαν σύρειν σύρειν.
Νατείνατα γένεται σχίζει,
ἡ τὰ λυγκούσατα σύρον σύρον,
τέστιν ιλυκοί γόνοι Σόδομανα Γομόραν.” ◊†

Aza a Isra'ila na Alabari a Sa'ani

30 To, adama o ndolo nye tsaa damma adama e ili i ndolo? Ἄγιον nda da: Atakpací a yuwusan ukadu u na a zuwa aciyele ἄζα ἄβυλον e ekere Ἄσυλον shi, amma Ἄσυλον a da a zuwa nle ἄζα ἄβυλον na aciyayi adama a na a ca tā okolo γάρ yi.

31 Ama a Isra'ila a yuwan tā ukadu o toni Wilā adama o o'woto aciyele ἄζα ἄβυλον na Ἄσυλον. Agba a gura shi.

32 Adama a nye a kudai? Adama a na a ciga tā a zuwa aciyele ἄζα ἄβυλον e ekere e ili i na aa yuwusan, amma a zami γίνεται nu ucawu wo okolo ubaṭa wā Ἄσυλον mejege shi. Reve καρα a tādatsasa a aatali a gbain a na γίνεται ri o ure u le.

33 Cine Ἄσυλον a dammai ἀποστολή a Adanshi a yi:
“N ta zuwa aatali ἀποστολή a Sihiyona.*
Za na ama αἱ δανάες a tādatsasa.
U tā tsa aatali a na aa zuwa le γίνεται riya.
Agba za na ca niyi okolo waa uwwa wono shi.” ◊

◊ 9:28 Isha. 10:22-23. ◊ 9:29 Isha. 1:9. * 9:33 Sihiyona aala or a da a Urishelima. ◊ 9:33 Isha. 8:14; Isha. 28:16.

10

¹ Ama ą və, ili i na n la'a cigai, n ciga tə aza a Isra'ilə suru ą tsurə iwawi. Avasa ą və a da ndolo e ekere ą Asulə.

² N reve tə a na a cigai a yuwaan Asulə aganda, agba ą tsurə urevu

³ wi ili i na itsu zuwa Asulə ą ushi ama shi. O una u ndolo, reve a yuwan ūkadū u na a zuwa aciyele o o'wo ązə ą ąbulə e re le. Reve a 'yuwan o toni ure wə Asulə u na u tsu kambəto ama ązə ą ąbulə.

⁴ Zamawawa zuwa tə Wilə wo o'wo babu ucira, adama o ndolo Asulə ą tə usu aza a na a cayi Zamawawa okolo suru.

Ama suru a ta gura tsurə iwawi

⁵ Musa dana tə cine Asulə a tsu zuwa ama o o'wo ązə ą ąbulə adama a na oo tono Wilə. U damma tə, “Za na yuwain tsutoni ni ili i na Wilə u dammai, u ta dənə wuma.” ◊

⁶ Apa nda ili i na Adanshi ą Asulə o ritoyi cine vuma o o'wo za və ąbulə nu ure wu ucawu wo okolo: “She vu damma aciyəwu wan, ‘Zane da ąą 'yəwə zuva?’ ” (Za na a dansa, “She vu damma aciyəwu wan, ‘Zane da ąą 'yəwə zuva ąvu u tara Zamawawa ą cipə o uvadī?’ ”)

⁷ “Waru she i damma wan, ‘Zane da waru ąą cipə pe ubətə wə ąkwakwə?’ ” (Za na a dansa, “She i damma wan, ‘Zane da ąą 'yəwə ubətə wə ąkwakwə wu utə na Zamawawa?’ ”)

⁸ Apa ili i na Adanshi ą Asulə a dammai: “Ikaka'a itə zuzu nə ąvu, u tə o una wə wu no o okolo ą wu.” Ayı da uritosu wu ucawu wo okolo u na tsaa dənsa.

◊ **10:5** N.Gn. 18:5.

9 Nà vu damma a alanga e eteshe, “Yesu Zagbain da,” waru nà vu usu tā o okolo à wu a na Àsulà à 'yasan yi tā pe o ukwà, Àsulà a ta wawa wu.

10 Tsu usu tā no okolo à tsu, waru adama o ndolo a da Àsulà à kàmbaто ntsu mejegé. Àvu tsu damma a alanga e eteshe tsu usu tā, waru adama o ndolo a da tsu tsurai iwawi.†

11 Cine Àsulà a dammai àtsumà a Adanshi à yi, “Agba za na ca niyi okolo suru waa uwwa wono shi.” ◊

12 Ayi nda ta yuwusan adanshi a za suru, adama a na babu ili i na i tawulai na aza a Isra'ila na Atakpaci. Zagbain tā da ri lo vā koyan da. Waru u tsu zuwaa tā aza a na a yuwusan avasa e ekere à yi aba'un à àbunda.

13 Cine Adanshi à Àsula a dammai, “Nà za de a ala a Zagbain suru, Àsulazuva a ta wawa yi.” ◊

14 Cine ama aa ca Zagbain okolo hali a pati yi u wawa le, nnà koto a uwwa ada à yi shi? Waru cine a uwwa, nà za ro damma le shi?

15 Waru cine àà 'yawà a damma le, nà Zagbain lyungu le shi? Adanshi à Àsulà a damma tā, “Ili i mazàngà i da lon na aza a na àà tawusà na a alabari a sa'ani a rawa.” ◊

16 Aza a Isra'ila suru da à usuyi Alabari a Sa'ani'i shi. Iroci, Ishaya vumavàsulà ece tā, “Àsulazuva, vuma ro usu tā de ili i na tsu dammai?”

17 Ama a uwwa tā Alabari a Sa'ani'i ana nanza damma nle ada e Yesu Zamawawa. A tsu fara tā uwwa ikaka'a, reve à usu.

18 Amma te da aza a Isra'ila? A uwwa tā de ikaka'a? Ee, a uwwa tā! Adanshi à Àsulà a damma

◊ **10:11** Isha. 8:14; Isha. 28:16. ◊ **10:13** Juw. 2:32. ◊ **10:15** Isha. 52:7.

ta:

“A damma taq ikaka'a q tyo ubataq wa ama suru.
Waru a yuwan taq adanshi q yi bataq koko'o a alanga
atsumaq o uvadi.” [◊]

¹⁹ Amma ama a Isra'ila e reve taq ili i na waa
dansa na amayun gba? Ee, e reve taq, ko a mantsa
ma Musa, Asulaqa damma taq,
“N ta zuwaa ida i ro aba'un, reve i yuwan
tsushu'un
N ta zuwaa olo Atakpaci aba'un, reve yu uwuwa
upan.” [◊]

²⁰ Ishaya yuwan taq adanshi babu wovon a na
Asulazuva a damma taq,
“Aza a na q shi e izami i va shi, ele da aza a na a
tsuraq numu.
N roco taq aciyavaq q tyo ubataq wa aza a na q shi e
ipati i na ee ene mu shi.” [◊]

²¹ Waru Asulaqa yuwan taq adanshi adama a aza
a Isra'ila,
“Urana maqbulaq n tsu bubaruwa taq ekere q va
adama n ushi ama a na q ri na asuvu ug-
bawu waru a 'yuwain o toni.” [◊]

11

Asulaqa yuwaan taq aza a Isra'ila isa'ani

¹ Adama o ndolo reve me ece: Asulaqa 'yuwan taq
ama q yi, aza a Isra'ila? Ne da shi! Amu na aciyavaq
za va Isra'ila da. Amu maci va Ibrahim da, waru za
vu ugundo wa Banyamit u da.

² Asulaqa dangwa taq ama a Isra'ila o o'wo ama q
yi de nu ujimu, waru koto u wasan le shi. I cuwan

◊ **10:18** Ica 19:4. ◊ **10:19** U.Wl. 32:21. ◊ **10:20** Isha. 65:1.

◊ **10:21** Isha. 65:2.

ta ni ili i na Adanshi a Asulà a dammai adama a nda? Iliyat vumavasulà 'yawà tà na adanshi a aci a ama a nda reve u damma,

³ “Asulazuva, o una tà amàsulà a wu, waru a lungusà tà musa'a mà wu. Amù da vumavàsulà na buwai à nde'en, agba a ta zama o una mu fo gogo.”

◊

⁴ Waru i cuwan tà cine Asulà à usuyi? U damma, “Ayu da goon vu buwai shi. N tà na ama uk-pakukupa ucindere (7,000) aza a na koto à kingy-owayì àmàli Ba'alut shi!” ◊

⁵ Ne da fo u ri gogo. Ama à tà lo wa'a na Asulà a dangulai adama e isa'anit yà yi.

⁶ Waru nnu u dangula le, adama e isa'ani yà yi i da, agba adama e ili i ro na a yuwain da shi. Nno o to o'wo ama à Asulà adama e ili i na aa yuwusan, une'e wi isa'ani yà Asulà wo o'wo une'e wa amayun shi.

⁷ Ayi nda u to rocosu ama a Isra'ilà wa'a da, aza a na Asulà a dangwai, à tsurài ili i na aza a Isra'ilà suru à ri e izami. Agba akapi e le à tà na aciyogbamu.

⁸ Cine Adanshi à Asulàt a dammai:
“Asulà a ca le tà okolo à tsutàmu.
U rumbàñato le tà adama e ene wan,
waru u ula tà atsuvu e le adama a uwua wan.
Ne da gba hali n gogo.” ◊

⁹ Waru Dàwuda damma tà:
“Lyawa àbuki e le e reme le àtsuma a maza me le,
adama à tàdàtsà
reve à ushi àtsumàlimà adama e ili i na a yuwain.

◊ **11:3** 1 Ngo. 19:10; 1 Ngo. 19:14. ◊ **11:4** 1 Ngo. 19:18. ◊ **11:8**
U.Wl. 29:4; Isha. 29:10.

10 Lyawa esu e le a rumbanà adama e ene wan,
zuwa le a kàdàto zàla vi itana yu ume
u na aa cu'wan shi." [◊]

11 Adama o ndolo reve me ece: Ana aza a Isra'ila
a riya*í*, uriyu u ndolo u lungusà le tà? Ne da shi!
Adama a na a yuwain unusu, dada iwawi i tàwai
ubàtà wa Atakpaci, ayi nda gba ayi da waa zuwa
aza a Isra'ila a yuwan tsushu'un.

12 Na Atakpaci a ushi aba'un a abundà adama a
na aza a Isra'ila a 'yuwain a mantsa ma na Asulà
a shi a cigai a wawa le, reve a mantsa ma na aza a
Isra'ila a tàwà a ushi iwawi'i o ukosu, aba'un e le
a ta la'a abundà.

Iwawi ya Atakpaci

13 Gogo n ta yuwusaan du adanshi aðu Atakpaci.
Asulà a dangwa mu tà mo o'wo aajiya a Atakpaci,
waru n ta yuwusan afalu adama o ulinga u gbain
u na u ca numu n yuwan.

14 N ta zama ure u na maa zuwa aza a Isra'ila a
ciga ili i na aðu Atakpaci i ri nà ayi, tsundolo tsa da
maqtsurà n wawa ozo o ro e le.

15 Ana Asulà a vadalayi aza a Isra'ila ucinaà, wo
o'wo tà i'utsà ya Atakpaci. Adama o ndolo ana
Asulà aa yuwisan tsu'utsà na aza a Isra'ila, u tà
gashi a kambàto tà aqkwakwà wuma.

16 Na a ca Asulà mabishi ma tsuwa, to, za vaà yi da
mañbulà. Waru na a ca Asulà aralu o udanga, eten
o udanga'a suru za vaà yi da.

17 U tà gashi a saza tà eten o ro o udanga u
zetun.† Aðu Atakpaci i tà gashi eeten e zetun a na
a kungwai añsumà o ogozo a na e lebenuyi zuva vu
udanga u zetun. Gogo i ushi tà ili i sa'an*i* i na i shi

[◊] **11:10** Ica 69:22-23.

za va aza a Isra'ila cine eeten a sa'avu o tsu sowo mini mā yi diga a aralu o udanga.

¹⁸ Adama o ndolo she i yuwaan eten a na a sazai uvadu wan. Cuwain, ɖdu da yaq ɓanasa aralu o udanga a ndede shi. Aralu a yi a da a ɓanasa du.

¹⁹ U ta gura wo o'wo i yuwan majiyan a na a sazai ete'en, adama a zuwa du o unq u le u da.

²⁰ Amayun a da. A saza le t̄ adama a na a 'yuwain a usu, ɖdu gba i buwa t̄ ubata'q adama a na i usuyi. She i 'yasan avangaci wan, amma yu uwua wovon wi ili i na yaa gura fara.

²¹ Nnq Asula a saza eten o ufaru o ndolo, ne da waa gura kodo du fo.

²² Adama o ndolo ye ene t̄ Asula a t̄ ni isa'ani, waru u tu usuduwu lon. U tsu ca t̄ aza a na a lyawai itoni ya yi atsumalima. Ni i lyuwa elime na nden cine woo roco du isa'ani, to, u t̄ a ri n rocosu du isa'ani ya yi. Nnq gba i yuwan ne shi, u ta saza du diga o udanga'a.

²³ Waru na aza a Isra'ila a zuwisa okolo e le ubata' wa Asula, u t̄ kambatowisa le ubata' u na a shi. U ta nu ucira u na waa yuwan ne.

²⁴ ɖdu Atakpaci i t̄ gashi eeten o udanga u zetun u na u kungwai atsuma ogozo u na o kofoi, reve e lebenu yi zuva vu udanga u zetun u sa'ani. Ne da ili'i u ri shi! Amma a na wo o'woi aza a Isra'ila o ndolo a t̄ gashi eeten a na a kungwai o udanga u sa'ani, a t̄ gba e lebenuwishe le o udanga'a babu usan.

Asula a tsu yuwaan t̄ ama suru isa'ani

²⁵ Ama a va, n ciga du t̄ i reve ili yu usokowu i nda, adama i reve na koto i revei ili suru shi, waru adama i 'yasan avangaci wan. Aza a Isra'ila o ro a

t  na aciyogbamu, agba ili i nda i ta lyuwa elime hali she n   tyo a na  sul  a zuwayi Atakpac  a na a dangwai,   t w  ub t  w  Yesu Zamawawa.

²⁶ Waru ne da  sul  aa wawa aza a Isra'ila suru. Cine Adanshi    sul  a dammai:

"Zamawawa to ut  Sihiyona,†
reve u tawa iwuya suru diga o u'wa wa Yakubu.

²⁷ N ta yuwan akucunu a nda ne ele
na n tawa nusu le." △

²⁸ Aza a Isra'ila a 'yuwan t    usu Alabari a Sa'ani'i, adama o ndolo o o'wo t  n'yuwatan m   sul . Ayi nda wo o'wo t  ne adama u kamba du,  du na i ri Atakpac . Agba hali n gogo aza a Isra'ila ama a da a na  sul  a dangwai, waru u ciga le t  adama a nzuwulai n na u yuwayin nkaya n le Ibrahim, n  Ishiyaku n  Yakubu.

²⁹  sul  a tsu vadala okolo   yi a aci a ama a na u d eyi ni ili i na u ca nle shi.

³⁰ De nu ufaru  du Atakpac  i 'yuwan t  o toni  sul . Amma a mantsa ma na aza a Isra'ila a 'yuwain o toni, reve  sul  a yuwaan du isa'ani.

³¹ Ne da waru u ri hali n gogo, aza a Isra'ila a 'yuwan t  o toni, adama o ndolo  sul  a ta gura yuwaan le isa'ani cine u roco ndu isa'ani.

³²  sul  a ciga t  u roco isa'ani   tyo a ama suru adama o ndolo u zuwa le t  o o'wo gashi aza a na   ri o u'wa wa ali adama a na a 'yuwain o toni.

Ica a tyo ubata wa  sul 

³³ Zane da aa gura rito utsuru, nu ugbozu, nu urevu u na  sul    ri n  ayi?

Zane aa gura reve ili yo okolo   yi?

△ ^{11:27} Isha. 59:20-21; Isha. 27:9.

Zane aa gura cuđuwa ili i na u tsu yuwan?

³⁴ Cine Adanshi a Asulə a dammai,

“Zane revei okolo a Asulazuva?

Zane aa gura ca yi asala?”

³⁵ “Za ro tə ni ili i na woo tono Asulazuva,

i na a ciga a 'yuwan u tsupa yi?” [◊]

³⁶ Asulə a yuwan tə ili suru.

Ayī da za na tsu zuwa ili suru i lyuwa elime.

Ili suru i tə lo adama a ca yi tsugbain.

Tsu 'yuwan tsu ciga tsu cuwa Asulə babu ukotu!

Ami.

12

I ca aciyədu e ekere a Asula

¹ Ama a və, Asulə a tu ulobonu, ayi da i zuwai n ri a patishi du i ca aciyədu e ekere a Asulə tsə kucci, ni i ri wuma. I ca aciyədu kpərə-kpərə i yuwaan Asulə ulinga waru i yo'onoto yi okolo. Ne da wu ntsayi i yuwaan Asulə ağəndə o okolo a du.

² She i lyuwa elime nə mayan me ili i na ama o uvadi u nda aa yuwusan wan, amma, i lyawa Asulə a ca du okolo a sa'avu. Ne da yee reve ili i na Asulə a ciga ndu i yuwan: I te reve ili'i i tu ulobonu, ili'i waru i tsu yo'onoto yi tə okolo, nə cine wu ntsayi.

³ Asulə o roco mu tə isa'ani, adama o ndolo n ta dansaa za suru atsuma a du: She vu tara aciyəwu upasu nə cine vu ri wan, amma vu yuwan majiyan ulobonu waru vu kalyuwə aciyəwu cine Asulə a ca nuwu ucawu wo okolo.

⁴ Tsu tə nə pasu lipu əbundə a lipu tə, waru pasu lipu nda suru tsu linga tə ko'o.

◊ **11:35** Isha. 40:13; Ayu. 41:11.

5 Ne da fo, tsu tà abundà, agba za suru upasu u lipu vu Zamawawa u da, waru qtsu fo tsu tu uboluloi ubatà u tà.

6 Asulà a ca tà za suru qtsumà a tsu une'e u na waa lingaa. Nu u ca tsu ucira u na tsaa yuwan alajiya e ikaka, tsu 'yuwan tsu ciga tsu yuwan yi nu ucawu wo okolo suru u na tsu ri nà ayi.

7 Nu u ca tsu ucira u na tsaa yuwain aganda, tsu yuwain aganda. Nu u ca tsu tà ucira tsu yuwain uritosu, tsu yuwain uritosu.

8 Nu u ca tsu tà ucira tsu dashi ozo o ro okolo ugbamu, tsu dashi le okolo ugbamu. Nà tsu tà nu une'e wu ucasu, tsu ca no okolo a tà. Nà Asulà a zuwa wu tà zaghain, vu kambato ugbozu vu yuwan tsughain ulobonu. Nu u ca wu tà ucira u na vaa yuwaan ozo o ro isa'ani, vu yuwan yi nà mazangà.

Nden mu ulobonu

9 Vu ciga ama ni icigi ya amayun. Vu 'yuwan ili i na i ri iwuya, reve vu guzà ili i sa'ani.

10 I cigalai cine wu ntsayi i cigalai nà za va wu. I ciga i yuwunlai tsutoni gogogo.

11 She yo o'wo orogo wan, amma i yuwan ulinga ne ekere e re. I ca aciyadu kpara-kpara i yuwusaan Zagbain aganda.

12 I lyuwa elime nà mazangà adama a na i ri nu uzuwu wo okolo. Ni i ri na addama i danà na ankuri. I yuwan avasa a mantsa suru.

13 I ca ama a Asulà ili i na a lambai. I ushi omocin aza e Itoni a 'wa du.

14 Na ama a zuwa du qtsuma a qtsumalima adama a na i ri aza e Itoni, she i yuwaan le una

wan. Amma i yuwaan le avasa Àsula a zuwaa le aba'un.

¹⁵ I yuwan mazanga na aza a na a yuwusan mazanga, waru i shon na aza a na a ri e mesun.

¹⁶ I yuwan nden n sa'ani nà àzà à du suru. I yuwan tsu'utsa na ama a na a ri ili i ro shi. She i 'yasan avangaci ko i tara aciyadu i ta nu ugbozu wan.

¹⁷ Nà za ro nusaan du, she i tsupa yi ni iwuya wan. I yuwan ukadu i yuwan ili i na vuma suru ri e inda u ri mejege.

¹⁸ I yuwan atyo a na yaa yuwan tsara i yuwan nden mu uyo'o na ama suru.

¹⁹ N'utsa n va, she i ciga i ca ozo o ro atsumalima a na a nusaan du wan, amma i puro Àsula a ca le atsumalima nu upan wa yi. Àsulazuva damma ta atsumà a Adanshi a yi,

“N ta ca aza a na a nusain atsumalima.

N ta tsupa le adama e ili i na a yuwain.” ◊

²⁰ Amma i yuwan ili i na Adanshi a Àsula a dammai:

“Nà ma'yuwatan ma du ma ri na ambulu, i lyuwato yi.

Nu u ri na akuli, i ca yi mini mo oso.

Ne da waa uwua wono wi ili i na u yuwaan ndu.”

◊

²¹ She i lyawa iwuya i lyuwa aci a du wan, amma i lyuwa aci e iwuya nà mayan me ili i sa'ani.

13

I yuwan tsutoni na ngono

◊ **12:19** U.WI. 32:35. ◊ **12:20** Udm. 25:21-22.

¹ I yuwan tsutoni n̄ ngono n na maa yuwusan tsugono a aci ą du. Əsulə a da goon ą ri nu ucira u na waa ca vuma tsugono, ayı da u zuwa nle o o'wo ngono.

² Adama o ndolo aza a na a 'yuwain o toni wilə u gwamnati, Əsulə a da a 'yuwain o toni. Adama o ndolo o to ronoo aciyele oforo.

³ Aza a na aa yuwusan isa'ani, ąa dana a uwusua wovon wu ngono shi, amma aza a na aa yuwusan iwuya, ele da aza a na aa uwusua wovon u le. Babu ili i na yaa zuwa du yu uwua wovon u le. I yuwan ili i sa'ani, ni i yuwan tsundolo ele a ta cuwa du.

⁴ Mogono aagbashi ą Əsulə a da, waru ulinga wə yi ayı da u kamba du. Amma n̄ yaa yuwusan iwuya, reve yu uwua wovon wə yi, adama a na u tə nu ucira u na waa ca du oforo. Ana u tsu ca ąza e iwuya ątsumalima, ayi aagbashi ą Əsulə a da.

⁵ Adama o ndolo i ciga i 'yuwan i yuwan tsutoni na azagbain a gwamnati, adama a na tsundolo tsa da yaa yuwan ąvu i kanzu'wa oforo, waru adama a na ili i na yi ntsayi i yuwan da ndolo.

⁶ Ayi da i zuwai yaa tsupusa utafa. Ngono agbashi ą Əsulə a da, waru ą tsu ushi tə atsupu tsəra a gura yuwan ulinga u na Əsulə a zuwa nle.

⁷ I tsupa le ili i na oo tono du suru. I tsupa ko cu'un vu utafa ne da suru. I ca le tsugbain waru i yuwan tsutoni ne ele suru.

Iciga ama

⁸ She i lyawa nanza toni du ili i ro wan. Ili i tə i da goon na ni i ciga i 'yuwan i yuwan, ayı da i cigalai, adama a na vuma na cigai ama u to tonishi Wilə suru.

9 Wilaqa u damma ta, “She vu yuwan tsipere wan. She vu una nanza nu ucigu wa wu wan. She vi iva wan. She vu zuwa okolo e itana yi za ro wan.” Amma wila u ta u ta lo za na dammai unata na aza a nda: “Vu ciga nron mu nden ma wu cine vu cigai aciyawu.” ◊

10 Na vu ciga ama, vaa yuwaan le iwuya shi. Na vu ri ni icigi ya ama vu to tonishi ili i na Wila u dammai.

11 Ni i ciga i 'yuwan i yuwan ili i nda adama a na i reve ta cu'un mantsa ma na tsu ri. Mantsa ma na u lobonoi i 'yon gogogo ətsuma a nlavu a da, adama a na iwawi i tsu i la'a ta zuzu na mantsa ma na tsu fara cayi okolo.

12 U yuwan ta gashi ayin a ciga ta o koto, waru usana u ciga ta matawaa. Adama o ndolo tsu lyawai a yuwusan ili i na aa yuwusan ətsuma e irumbu, reve tsu tarai itana i na tsaa yuwayin uvon ətsuma e ekan.

13 I yuwan wuma u du ulobonu, cine ama a tsu yuwusan nu urana. She i yuwan iwuya a mantsa ma abuki wan. She yoo o'wo ososowi wan. She i yuwan nlangi vani du wan. She i yuwan tsushu'un no ozo o ro wan.

14 Amma i lyawa Zagbain Yesu Zamawawa rono du adanga a wuma u du suru suru. Reve waru i lyawa ifobi yu ure u na yaqa tsura ili i wuya i na i cigai.

14

She i ge'eto ama wan

◊ **13:9** Mta. 20:13-15; Mta. 20:17; N.Gn. 19:18.

¹ I ushi aza a na ą kurusu Zagbain, ko na aza a na ucawu wo okolo u le u ri nu ucira shi da. She i yuwan mawasan ne ele adama e ili i na a tarai u na u ri ulobonu ko ulobonu shi wan.

² Iroci, nanza tara tą unusu u da shi na a lyuwa ko cu'un vi ilyalya i na ą tsurą̄ biti. Agba za na ucawu wo okolo ą yi ą ri nu ucira shi, u tsu tama nama na u tsurą̄ suru shi.

³ Aza a na a tsu lyuwa ko cu'un vi ilyalya i ne da a tsurą̄, a ciga a 'yuwan o goro aza a na a 'yuwain a tama inama wan. Waru aza a na a tamusa inama shi, a ciga a 'yuwan a tara gashi aza a na a lyuwusa ilyalya a yuwan tą̄ unusu wan, adama a na Ąsula ą usu tą̄ vuma ndolo.

⁴ U ri ulobonu i yuwaan aagbashi a vuma ro uge'etosu shi. Zavu'wa va yi da aa gura damma ko u ta yuwusan ulinga u sa'ani ko waa yuwusan ulinga u sa'ani shi. Ucira wu Zagbain u ta kamba aagbashi ą yi a yuwan ili i na wu ntsayi u yuwan.

⁵ Ąza e Itoni o ro a tara tą̄ urana u ro u la'a tą̄ urana u ro akiza, ozo o ro gba a tara tą̄ urana suru uną̄tą̄ u da ą ri. I yuwan majiyan me ili i na yi ntsayi na aciyą̄du.

⁶ Aza a na a tarasa a na urana u ro u la'a tą̄ urana u ro, a tsu yuwan tą̄ ne adama a na a ciga tą̄ a ca Zagbain tsugbain. Ne da waru aza a na a lyuwusa ilyalya icu'un icu'un ą ri. O tsu godyoo tą̄ Ąsula kafu a lyuwa, tsundolo tsa da aa ca Zagbain tsugbain. Aza a na waru a 'yuwain a lyuwa ili suru a tsu ciga tą̄ a ca Zagbain tsugbain reve waru o godyoo Ąsula.

⁷ Adama a aciyą̄tsu a da tsu ri wuma goon shi, waru tsu kuwą̄ adama a aciyą̄tsu goon shi.

8 Nā tsu ri wuma, adama a Zagbain a da tsu ri wuma, waru nā tsu kuwā, adama a Zagbain a da tsu kuwāi. Adama o ndolo, nā tsu ri wuma ko tsu kuwā e ekere a Zagbain a da tsu ri.

9 Ili i na i zuwai Zamawawa kuwāi reve waru u 'yon u kambā wuma ayı da adama wo o'wo Zagbain a aci a aza a na ą ri wuma na aza a na ą ri ukwā.

10 Adama o ndolo nye i zuwai yee ge'etosu aza a na ą ri oo tono Zagbain? Waru nye i zuwai yoo ronuso ązā ą du ązā e Itoni e ida? Urana u tā lo ą tawā a na Ąsulā ee ge'eto tsu suru.

11 Ąsulā a damma tā ątsumā a Adanshi ą yi,
“N kucina tā nā wuma u vā,
ama suru ą tā kingyo a makākān mā vā.
A alanga e eteshe a da ama suru
a damma a na ąmu da Ąsulā.” ◇

12 Ama suru a ta cuđuwa ili i na a yuwain a makākān mā Ąsulā, ni ili i na i zuwai a yuwain ne.

She i zuwa ama ą riya wan

13 Tsu ciga tsu 'yuwan tsu lyawa e ge'etosulei. O una u ndolo, i dammulai u ri ulobonu i zuwa ama a tādatsā ąvu ą riya ątsumā o unusu shi.

14 Amu n tu ubolu nā Yesu Zagbain, adama o ndolo n reve tā ilyalya suru ą tu ulobonu u na a gura lyuwa le. Nā vuma tara ili i ro i ri ulobonu shi, to, ili i ndolo unusu u da e ekere ą yi.

15 Voo rocosu icigi shi nā vu lyuwa ilyalya i na yaa zuwa za vi Itonit ro riya. She vu lyawa ilyalya i na vaa lyuwusa u lungusā vuma na Zamawawa kuwāi adama ą yi wan!

◇ **14:11** Isha. 45:23.

16 She vu lyawa ili i na vu tarai u ri mejege ma da u kambaq ili i na ama o ro a tarai ili yi idaba wan.

17 Nq vuma ro yuwan adanshi adama o tsugono tsq Asulq waa yuwusan adanshi adama q wilq o unq wa alya e ilyalya no oso shi, amma gba u tsu yuwan tq adanshi adama q qbulq, na asuvu nden, na mazangq ma na Ruhu va Akiza a casu.

18 Ni i yuwaan Zamawawa agandq o ure u nda, i tsu zuwa tq Asulq a uwua uyo'o waru ama q ta usu du fo.

19 Adama o ndolo, tsu ciga tsu 'yuwan tsu yuwan atyo a na tsaa yuwan tsu yuwan ili i na i tsu tawaa nq nden ma asuvu, waru ni ili i na i tsu kambulai e isawan ubgamu.

20 She i lungusq ulinga wq Asulq adama e ili i na yaa lyuwusa wan. I ta gura lyuwa ilyalya suru, amma unusu u da vu zuwa nanza yuwan unusu adama e ili i na vaa lyuwusa.

21 She i tama inama, ko i sowo mraq, ko i yuwan ili i ro wan, nq wo o'wo i yuwan tsundolo u ta zuwa azq e Itoni o ro q riya.

22 Atsumq e ili i na vaa yuwusan qvu da nq Asulq q wu. Ama a tsu yuwan tq mazangq ne e reve ili i na a yuwusan mejege ma da, babu malalq adama q yi.

23 Amma nq q ri q malalq atsumq e ili i na aa lyuwusa, Asulq o kototo le tq na a lyuwa yi, adama a na e reve tq mejege ma da shi. Ni i yuwan ili i na i revei mejege ma da shi, i ta yuwusan unusu.

15

Vu yuwan ili i na vaa uwua uyo'o goon wan

¹ Atsu na tsu ri nu ucaru wo okolo o ucira, tsu yuwain ankuri na ąza e Itoni yi Zagbain aza a na ucaru wo okolo e le ą ri nu ucira shi. She tsu cigai tsu zuwa aciyatsu na tsaa uwai uyo'o goon wan.

² Tsu yuwain ili i na yaa zuwa le a uwua uyo'o, reve waru tsu yuwain ili i na yaa kamba le.

³ Ko Zamawawa yuwan adama u zuwa aciyayi wu uwua uyo'o shi. Amma cine Adanshi ą Asulą a dammai, "Ama a na e isulusa wu ąmu da fo e isulusa." ◊

⁴ Ili i na a danai suru atsumą a Adanshi a Asulą a dana le tą adama o rito tsu. Adanshi ą Asulą a ca tsu tą makaba ma asuvu, reve waru u ca tsu okolo ugbamu, adama tsu dąna nu uzuwu wo okolo.

⁵ Asulą a da za na tsu zuwa tsu kaba asuvu, reve waru u ca tsu okolo ugbamu. N ta yuwusan avasa Asulą a kamba du adama i yuwan nden n sa'ani na ama, ątsumą e itoni yi Zamawawa.

⁶ Ne da suru ndu yoo boluloi dyo du i yuwaan Asulą ica reve waru i casu yi tsugbain, za na ąyi da Dada və Yesu Kristi Zagbain tsu.

Alabari a Sa'ani adama a aza a Isra'il a na Atakpacı

⁷ Zamawawa usu du tą, adama o ndolo ądu fo i usulai. Ne da Asulą ąq tsurę tsugbain.

⁸ N damma du tą Zamawawa yuwan tą ągandą ątyo e ekere a aza a Isra'il a adama u roco nzuwulai ma ąbunda n na Asulą a yuwayin nkaya n le amayun a da.

⁹ Waru u tąwą tą tsarę Atakpacı a ca Asulą ica adama e isa'ani i na u roco nle. Ununa Adanshi ą Asulą a dammai:

◊ **15:3** Ica 69:9.

“N ta cuwa wu e memere ma Atakpaci.
N ta cana ica ᾳ tyo a aala ᾳ wu.” ◊

¹⁰ Adanshi ᾳ Ἄσula a dammis ta:
“Ζanganai, ᾳdu Atakpaci,
obolo na ama ᾳ yi, aza a Isra'ila.” ◊

¹¹ Waru Adanshi ᾳ Ἄsula a damma ta:
“Cuwai Ἄsulazuva, suru ndu Atakpaci.
Cuwa niyi, ama o uvadī suru.” ◊

¹² Reve yumavasul ᾳ Ishaya damma,
“Nanza o u'wa u Mogono Dāwudat u t ᾳ t ᾳwa,
u ta yuwan tsugono a aci a Atakpaci,
waru a ta zuwa okolo e le e ekere ᾳ yi.” ◊

¹³ N ta yuwusan avasa ᾳ tyo ᾳ Ἄsula, za na tsu
cauzuwo okolo, u shiton du n ᾳ m ᾳz ᾳng ᾳ ma
amayun na asuvu nden, a mantsa ma na i cayi
okolo ᾳ du e ekere ᾳ yi. Ne dauzuwo okolo ᾳ
du waa lyuwa elime o ucira u Ruhu va Akiza.

Bulu yuwan t ᾳ adanshi adama o ulinga w ᾳ yi

¹⁴ Ama ᾳ v ᾳ, n reve t ᾳ i t ᾳ tapu ni isa'ani. N reve
t ᾳ waru i t ᾳ nu urevu u na wu ntsayi i d ᾳna n ᾳ ayi,
waru n reve t ᾳ i tsu gura t ᾳ ritoloi.

¹⁵ Amma n d ᾳnaa du t ᾳ a alanga eteshe adama e
ili i na n ciga ndu i cuwan. N yuwan t ᾳ ne adama a
na Ἄsula a yuwaan mu t ᾳ isa'ani,

¹⁶ waru u ca mu t ᾳ ulinga u na moo o'wo aag-
bashi e Yesu Zamawawa ᾳ tyo uba ᾳ wa Atakpaci.
N ta yuwusaan Ἄsula tsugbashi ana mo ritosu
Alabari a Sa'ani ᾳ yi. N d ᾳna t ᾳ ana ganut adama
Atakpaci o o'wo kucci na Ἄsula a ᾳ ushi, kucci na
Ruhu va Akiza kamb ᾳtoi akiza.

◊ **15:9** Ica 18:49. ◊ **15:10** UWL 32:43. ◊ **15:11** Ica 117:1.

◊ **15:12** Isha. 11:1.

17 Adama o ndolo, n ta yuwusan mazanga adama e ili i na n yuwain adama a Asula atsuma e Yesu Zamawawa.

18 Maa yuhan adanshi adama e ili i ro shi, she ili i na Zamawawa yuwain e ekere a va, ana n zuwai Atakpaci a yuhan tsutoni na Asula. A yuhan ta tsutoni na ayi adama e ili i na n dammai ni ili i na n yuwain.

19 Waru o toni ta Asula adama o ucira wa abajini o ulinga wa asalamat u na e enei, na waru adama o ucira u Ruhu va Akiza. N yuhan ta alajiya a Alabari a Sa'ani atsuma a Urishelima hali a tyo alanga a Iliriku, adama o ndolo n koto ta de alajiya ubata suru.

20 N ciga ta n yuhan alajiya a Alabari a Sa'ani kuci ubata u na ama o ro koto a uwai adama a Zamawawa shi, adama a na n ciga n yuwusan ulinga o ulinga u na nanza farai shi.

21 U ta cine Adanshi a Asula a dammai: “Aza a na koto a damma nle adama a yi shi e te ene, waru aza a na koto a uwai adama a yi shi, a ta tsura urevu.” ◊

Bulu ciga ta u buru Roma

22 Ulinga u nda u da u shi u putsusaa numu a ta wa ya'a du me ene du.

23 Gogo gba n koto ta ulinga u na maa yuwusan batu nda. N shi ta n ciga n 'yawu ubata u du nu ujimu.

24 N te ifo bi n 'yawu Asibaniya, na maq kara, n ta batsu Roma.† N reve ta n ta uwua uyo'o na m batsu me ene du, reve i kamba mu n reme ure.

◊ **15:21** Isha. 52:15.

25 Amma kafu me ene du, n ciga n 'yuwan n 'yawà ne'en Urishelima tsàrà n tara une'e à tyo àzà e Itoni a na à ri de.

26 A'isà à àzà e Itoni a na à ri Makidoniya nà Akataya a ca ta ikebe fàan adama a kamba alambi a na à ri pe àtsumà à àzà e Itoni à Urishelima.

27 A uwwa tà uyo'o u na aa yuwaan le ne, adama a na une'e'e wo o'wo tà she damma atsupu o utan. O ufaru, Atakpacì à ushi tà isa'ani e ekere à Asulà adama a aba'un àtsumà à ruhu e ekere a aza a Isra'ilà. Dada gba e enei u lobono tà a kamba le ni ili i na à ri nà ayi.

28 Nà n koto a casu ikebe i nda, n tà kàlyuwà du, reve n kàrà à tyo Asibaniya.

29 N reve tà nà n rawa ubata u du, Zamawawa ta ca mu àabajini aba'un adama à du.

30 Ama à và, n ta patishi du ankuri àtsumà a ala e Yesu Zamawawa Zagbain tsu, i bolo ekere na àmu àtsumà o ulinga a yuwusan avasa à tyo ubàtà wà Asulà adama à và. I yuwan ili i nda adama e icigi i na i ri nà àyi à tyo e ekere à và na Ruhu va Akiza ca ndu.

31 I yuwan avasa adama a ama a na à ri e ida ya Yahuda aza a na koto à ushiyi Yesu Zamawawa shi, tsàrà a uwawato mu usan wan. Waru i yuwan avasa adama à àzà e Itoni àtsumà à Urishelima a yuwan mazangà ni ili i na n yuwin adama n kamba le.

32 Nà Asulà à usu, n tà tawà yà'qà du nà mazangà, waru ukàlyuwusa à và à tyo yà'qà du u ta zuwa mu mu uwwa uyo'o reve n tsurà wivuwun.

33 Gogo lyawa Asulà, za na tsu ca asuvu nden, u danà obolo nà àdu suru. Ami.

16

Bulu casa ta n'utsa ma yi

¹ N ta ni ili i sa'ani i na maa damma adama a Fibi, ka na a yuwusan aganda atsuma a aa'isa a aza e Itoni a Kankiriya.

² N ta patishi du ankuri i ushi yi atsuma a Zagbain o ure u sa'ani u na ama a Asula aa tsu yuwan. I kamba yi atsuma o ure u na yaa gura suru, adama a na u kamba mu ta na ama a abunda fo.

³ I casaa Birisika na Akila, [◊] aza a na a yuwain ulinga obolo na amu atsuma a tsugbashi tsa Yesu Zamawawa.

⁴ A usu ta a kuwa adama a kamba mu. N godyoo le ta lon, waru amu a nde'en shi a'isa a aza e Itoni a Atakpaci suru o godyoo le ta.

⁵ Waru, i casaa mu aq'isa a aza e Itoni a na o tsu bolotosu atsuma o u'wa u le.

Waru i casaa mu i'utsa ya amayun i va Abayinitu. Ayi da vuma na fara o'woi za vi Itoni e ida ya Asiya.

⁶ I casaa mu Meri, za na yuwaan du ulinga wa abula lon.

⁷ I casaa mu ama a va, Andranika na Juniya, aza a na a danai atsuma o u'wa wa ali obolo na amu. O o'wo ta aza e Itoni kafu amu, waru ajiya a ta casu le tsugbain.

⁸ I casaa mu Amfiliya, ayi i'utsa ya amayun i va i da atsuma e itoni yi Zagbain.

⁹ I casaa mu Uribanu, za na yuwayin Zamawawa aganda obolo na atsu.

I casaa mu i'utsa ya amayun i va Isitaki.

◊ 16:3 Ajy. 18:2.

¹⁰ I casaq mu Abali, za na rocoi amayun a da u toniyi Zamawawa.

I casaq mu Aristobulu na ama o u'wa a yi.

¹¹ I casaq mu Hiruduyan, moron ma va.

Waru i casaq mu Nakisu na aza a na a ri atsuma o u'wa wa yi, aza a na a ri aza e Itoni yi Zagbain.

¹² I casaq mu Tarafina na Tarafusa, amaci a na a yuwain ulinga u sa'ani adama a Zagbain.

I casaq mu nawayi va amayun va Barisia, ka ro na yuwain ulinga u sa'ani adama a Zagbain.

¹³ I casaq mu Rufo, za na ri aagbashi a sa'ani adama a Zagbain. Waru i casaq mma va yi, za na o'woi gashi mma va.

¹⁴ I casaq mu Asinkirita, na Filiguna, na Hamisa, na Baturoba, na Hema, obolo na aza e Itoni a na a ri obolo ne ele.

¹⁵ I casaq mu Fililugu, na Juliya, na Niriyu, na mawun ma anawu mo usheli ma yi, na Ulumfa, obolo na ama a Asul a na a ri obolo ne ele.

¹⁶ I casalai ni icigi yi Zamawawa.

A'isa a aza e Itoni a Zamawawa suru a ta casasa du.

Morono ma atsuvu mo ukosu

¹⁷ Ama a va, i kambuwu ugbozu u du ulobonu adama a aza a na aq tawaa nu une'esun nu u'yasasan wa asuvu e ekere o ucawu wo okolo wa ama, reve o rito ili i ro ko'o ni ili i na itsurai. I sumale!

¹⁸ Aza a na a yuwusan ne a yuwusaan Zamawawa Zagbain tsu aganda shi, amma a ta yuwusan ili i na aa uwaa aciyele uyo'o. A tsu yuwusan ta ica ye pere, reve a lum a ma a na e

revei cu'un morono ma adanshi me iwuya ma nda shi.

¹⁹ Azə e Itoni suru a uwua tə a na yaa yuwusan tsutoni e ekere a Zagbain, adama o ndolo n ta yuwusan məzəngə adama ə du. Amma n ciga du tə i kəmbuwə ugbozu ətsumə e ili i na i ri ili i sa'ani, amma gba i suma iwuya.

²⁰ Asula a na gba ə tsu tawəqə na asuvu nden, aa jima shi u ta minjira Male reve u ca du ucira a aci a yi.

N ta yuwusan avasa isa'ani ya Yesu Zagbain tsu danu obolo nə ədu.

²¹ Timoti za na a yuwusan ulinga obolo nə əmu, u tə lyungusaqə du ni icasu ya yi. Waru ama a və fo, Lusiya, nə Yason, nə Susibatara ə tə casasə du.

²² Əmu da Tatiyu, n ta dənasa ili i na Bulu dammai n dana. Əmu fo n tə casasə du ətsumə a Zagbain.

²³ Gayu tə casasə du. U ushi mu tə obolo nə qə'isə a əzə e Itoni suru ətsumə o u'wa wə yi.

Arasata, za vu uzuwa wi ikebe ə lyuci gbain, ni i'utsə i tsu Kawata ə tə casasə du fo.

²⁴ N ta yuwusan avasa Zagbain tsu Yesu Zamawawa u roco du isa'ani suru. Ami.*

Avasa e ica

²⁵ Tsu cayi Asula tsugbain! U tsu zuwa du tə yi isawan nu ucira ətsumə o ucawu wo okolo ə du, cine Alabari a Sa'ani a dəmmai. Ikaka i da adama e Yesu Zamawawa ni ifobi i na u sokoi nu ujimu.

²⁶ Amma gogo idana ya amasula a zuwa le tə e reve amayun a alanga e eteshe. Waru Asula, a

* **16:24** Akuci a atagada o ro ə ri nu uguzu u nda shi.

na a tsu kuwaq shi, a zuwa taq uvadi magbula e reve
amayun a nda, tsara a usu waru aa yuwan tsutoni
na ayi.

²⁷ Lyawa Asula, za na ayi da goon u ri nu ugbozu,
u ushi tsugbain o ure waq Yesu Zamawawa babu
ukotu. Ami.

**Nzuwulai n Sa'avu na Tsishingini na adiva a
na a dangulai a Nzuwulai mu Ufaru**

New Testament in Tsishingini (NI:tsw:Tsisingini)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tsisingini

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tsisingini

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

lix

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

bb185c63-dc44-572c-ae93-66252c4dfa1e